

SLOVÁCKÉ MUZEUM V ROCE 2008

Ivo Frolec, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

1. ÚVOD

1.1. Charakteristika organizace

Slovácké muzeum patří mezi nejvýraznější regionální muzea v České republice. Instituce byla založena v roce 1914. Jejím hlavním posláním je činnost sbírkotvorná a péče o sbírky, činnost vědecko-výzkumná a metodická a činnost kulturně výchovná. Působnost této organizace není omezena na Zlínský kraj, ale zasahuje celou národopisnou oblast Slovácko (tedy i část Jihomoravského kraje). Muzeum je zařazeno do řady národních a mezinárodních programů, v jejichž rámci plní např. funkci Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje a Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky.

Základní údaje:

- a) *právní forma* – příspěvková organizace;
- b) *zřizovatel* – Zlínský kraj;
- c) *objekty ve správě muzea*:
 - Slovácké muzeum – hlavní budova, Uherské Hradiště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Galerie Slováckého muzea, Uherské Hradiště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Památník Velké Moravy, Staré Město (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 90 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 93 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Konzervační pracoviště, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje).
 - Národní kulturní památka Uherské Hradiště-Sady (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Národní kulturní památka Staré Město-Špitálky (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Národní kulturní památka Modrá u Velehradu (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
 - Archeologické pracoviště s přednáškovým centrem, fotoateliérem, depozitáři, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje).
 - Letecké muzeum Kunovice (majetek Města Kunovice a Aerotechniku Kunovice).
- d) *objekty ve správě jiných subjektů, využívané Slováckým muzeem k expozičním účelům*:
 - Státní zámek Buchlovice (majetek Národního památkového ústavu).
 - Archeoskanzen Modrá (majetek Obce Modrá).

1.2. Základní poslání organizace

Kulturní bohatství Zlínského kraje spočívá v jedinečném historickém dědictví živé i hmotné kultury pocházející z několika výrazných etnografických základů souvisejících s rozmanitostí přírodního prostředí. V teritoriálním rozsahu své působnosti, tedy národopisné oblasti Slovácko, Slovácké muzeum toto specifické kulturní prostředí odborně uchovává, moderně zužitkovává, otevírá novým pozitivním vlivům a na vzájemném průsečíku těchto snah

vytváří nové kulturní hodnoty evropského formátu. K dosažení tohoto cíle používá instituce prostředky zejména ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy, a s jejich podporou získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává sbírky muzejní povahy, umožňuje jejich veřejné užívání, zkoumá prostředí, z něhož jsou předměty získávány a poskytuje služby výchovné a vzdělávací pro studijní i vědecké účely.

Základní cíle instituce

a) Odborné uchovávání kulturního dědictví na území národopisné oblasti Slovácko např. sbírkotvorná činnost a péče o sbírky, budování knihovny se specializovaným knihovním fondem, provádění vědeckého výzkumu v oborech své působnosti (etnografie, archeologie, historie, dějiny umění), metodická činnost, správa vybraných památkově chráněných objektů apod.)

b) Citlivé využívání kulturních statků a hodnot k plnohodnotnému životu občanů kraje a k rozvoji cestovního ruchu na území kraje (např. prezentace sbírkových předmětů prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační a přednášková činnost a další kulturně výchovné aktivity určené pro nejširší veřejnost se zvláštním zřetelem na děti, mládež, seniory a občany se zdravotním postižením, vydávání a veřejné šíření periodických a neperiodických publikací a propagačních materiálů, pořádání odborných konferencí, sympozií a seminářů, kulturních a vzdělávacích programů pro odbornou i laickou veřejnost apod.).

Strategické směry instituce

a) Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy

- vybavení centrálního depozitáře muzea v bývalém kasárenském objektu moderní regálovou technikou a měřením klimatických podmínek (viz ideový záměr v příloze) – *splněno*;
- přístavba depozitáře v areálu památek lidového stavitelství Topolná pro rozměrné zemědělské nářadí;
- navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů;
- zrestaurování starých tisků a rukopisů (viz ideový záměr v příloze).

b) Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům

- vybudování stálé expozice „Lidových pálenice na moravsko-slovenském pomezí“ v areálu památek lidového stavitelství Vlčnov – *projekt v plnění*;
- vybudování a zprovoznění pracoviště Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje s prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby typu Krásná jizba v hlavní budově muzea (v návaznosti na vládní „Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu). V další fázi vybudování krajské sítě těchto prodejen v sesterských krajských institucích;
- obnova stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea a její vybavení multimediální technikou;
- rekonstrukce stávajícího objektu Památníku Velké Moravy ve Starém Městě včetně nové stálé multimediální expozice a přístavba objektu „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ – *první etapa projektu v plnění*;
- vybudování stálé vstupní expozice v Leteckém muzeu Kunovice;
- úprava archeologických lokalit – národních kulturních památek ve správě instituce včetně přípravy výstavby „Muzea Velké Moravy“ v Uherském Hradišti-Sadech;
- intenzivní činnost a naplňování cílů „Dětského centra Slováckého muzea“.

c) Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem

- aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu;
- aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy;
- vytvoření mezinárodní turistické stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“;

- zvyšování kvality interní koncepce propagace instituce a její naplňování v praxi.
- d) Provázání činnosti instituce se školstvím
- vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím „Dětského centra Slováckého muzea“;
 - úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru.
- e) Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce
- intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče a tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně poskytování metodické podpory odborné i laické veřejnosti.
- f) Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů
- aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce;
 - získání podpory zřizovatele (zejména metodické prostřednictvím příslušných odborů) při zajišťování vícezdrojového financování.

Členství a zastoupení v profesních či zájmových sdruženích a orgánech (asociace, společnosti, státní správa apod.):

International Council of Museums

Národní rada pro tradiční lidovou kulturu České republiky – poradní orgán ministra kultury

Asociace muzeí a galerií České republiky

Rada galerií České republiky

Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán

Výtvarná rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm – poradní orgán

Historická společnost Starý Velehrad

Muzejní spolek v Uherském Hradišti

Programová rada Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici

Česká národopisná společnost

Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech

Jihomoravská regionální archeologická komise při Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky

2. ČINNOST SBÍRKOTVORNÁ A PÉČE O SBÍRKOVÉ FONDY

2.1. Akvizice

- **Sbírkové předměty** – celkový počet činí 354 931 kusů, z toho 36 290 etnografie, 290 104 archeologie, 20 783 historie a 7 754 dějiny umění.
- **Evidence I. stupně** – celkem 3 886 kusů sbírkových předmětů, z toho 665 etnografie, 1 851 archeologie, 1 341 historie a 29 umění.

2.2. Evidence

- **Evidence II. stupně** – celkem 3 889 kusů sbírkových předmětů, z toho 589 etnografie, 1 887 archeologie, 1 341 historie a 72 umění.

2.3. Inventarizace

- **Inventarizace sbírek** – celkem 11 731 kusů sbírkových předmětů, z toho 3 202 etnografie, 6 653 archeologie, 1 429 historie a 447 umění.

2.4. Depozitáře

- Pokračovalo doplňování nových centrálních depozitářů regálovými a skříňovými systémy. Veškeré prostory těchto depozitářů byly vybaveny elektronickým systémem sledování a vyhodnocování klimatických podmínek s dálkovým přístupem na PC v příslušných odborných odděleních.

2.5. Pohyb sbírek – zápůjčky a výpůjčky

- Pohyb sbírek – 18 institucím zapůjčeno 1 272 kusů exponátů, od 22 organizací vypůjčeno 548 sbírkových předmětů k výstavním účelům.

2.6. Konzervace, restaurování, další činnosti

- Konzervace – zkonzervováno a zrestaurováno celkem 900 kusů sbírkových předmětů, z toho 431 etnografie, 203 archeologie, 251 historie a 15 umění.

2.7. Komentář ke kapitole

Národopisný úsek

V roce 2008 provedl národopisný úsek Slováckého muzea evidenci I. stupně u 665 kusů předmětů získaných darem či koupí (celkový počet evidovaných předmětů činí 36 290 ks). II. stupněm evidoval 589 kusů sbírkových předmětů (589 kusů karet). Počítačem je nyní zpracováno 9 730 karet, tedy 27 % z celkového množství sbírkových předmětů. Úsek připravil a realizoval aktualizaci zápisu národopisného sbírkového fondu do Centrální evidence sbírek podle zákona č. 122/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb. Byla provedena fyzická inventura 3 202 kusů sbírkových předmětů (fond umění – obrázky na skle a na plátně, plastiky, kříže, betlémy, svaté obrázky, pohlednice a expozice keramiky v Buchlovicích) včetně odsouhlasení na kartách II. stupně, oprav uložení na kartách a sepsání inventurních seznamů. Oddělení zpracovalo celkem 2 675 snímků (sbírkové předměty, výzkumy a výstavy), které byly přiřazeny k 1 085 kartám v programu Bach. Ke konzervaci bylo vybráno a předáno 431 kusů sbírkových předmětů národopisné povahy. Terénní sběr sbírkových předmětů byl proveden ve 13 lokalitách (obcích). Nákup sbírkových předmětů byl projednán odbornými členy poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost. Sepsáno celkem 11 kupních smluv a 15 darovacích protokolů. Průběžně byly prováděny kontroly předmětů v depozitářích a činněna opatření k jejich ochraně. Zápisy z kontrol byly předloženy řediteli muzea. Pracovnice oddělení se podílely na přípravě národopisných expozic na sezónu v hlavní budově i v areálu památek lidového stavitelství Topolná. V souladu se stanoveným harmonogramem byl do nového centrálního depozitáře v Uherském Hradišti přestěhován sbírkový fond umění (obrazy, plastiky, kříže, betlémy apod. v počtu 2 742 kusů). Pokračovalo vybavování depozitářů novými regály a skříněmi (textil, nábytek) včetně následného ukládání předmětů.

Archeologický úsek

I. stupněm zaevidovalo archeologické oddělení ve sledovaném období celkem 1 851 kusů sbírkových předmětů (celkový počet evidovaných předmětů činí 290 104 kusů). Celkový počet všech inventárních čísel činí 108 828. Celkový počet karet II. stupně vložených do počítače k 31. 12. 2008 je 20 946 ks karet, což je 38% z celkového počtu všech sbírek. Celkem bylo inventarizováno 6 653 ks předmětů, nově zaevidováno II. stupněm evidence 1 887 inventárních čísel. Došlo k deinstalaci všech exponátů v Památníku Velké Moravy z důvodu výstavby nové expozice. Byla provedena aktualizace zápisu archeologického sbírkového fondu do Centrální evidence sbírek podle zákona č. 122/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb. V rámci přípravy výstavy „Krása, která hřeje“ bylo zhotoveno 2 671 kusů digitálních snímků. Dále bylo pořízeno, určeno a dokumentačnímu oddělení předáno 989 digitálních snímků sbírkových předmětů, fotografií z výzkumů a výstav, včetně propagace. Protokolárně bylo předáno konzervačnímu oddělení celkem 203 kusů sbírkových předmětů. Ve všech depozi-

tářích archeologického oddělení byla pravidelně sledována teplota a vlhkost. Tyto hodnoty byly zapisovány do zvláštních sešitů, které jsou uloženy v příslušných depozitářích.

Historický úsek

Oddělení evidovalo I. stupněm 1 341 kusů sbírkových předmětů (celkový počet evidovaných předmětů činí 20 783 kusů) a II. stupněm rovněž 1 341 sbírkových předmětů na 924 kartách. Reevidováno bylo 168 karet pohlednic, do PC nově vloženo 1 426 dříve evidovaných karet. Celkový počet karet vložených do počítače činí 10 914 kusů, zpracováno tedy 100 % z celkového množství sbírkových předmětů. Došlo k dokončení nového uložení předmětů – plošného materiálu, terčů a postavníků včetně zpracování lokačních seznamů, záznamů v knize a na kartách. Nad plán bylo provedeno zpracování lokačních seznamů uložení textilu. V souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. a prováděcími předpisy byla provedena aktualizace zápisu historického fondu SM do Centrální evidence sbírek a odeslány aktualizované údaje z celé instituce. Proběhla inventarizace části sbírkového fondu historie – trojrozměrných předmětů včetně protokolu – celkem 1 429 předmětů. Naskenováno a ke kartám přiloženo bylo 150 kusů sbírkových předmětů. Celkem bylo pořízeno, určeno a dokumentačnímu oddělení předáno 558 digitálních snímků sbírkových předmětů, snímků z výzkumů a výstav, včetně propagace. Konzervování, restaurování a ošetření proběhlo celkem u 251 historických sbírkových předmětů. Uskutečnil se nákup sbírkových předmětů prostřednictvím nákupní komise. Stav veškerých historických sbírkových předmětů byl kontrolován minimálně 1× za měsíc včetně vedení zápisů o těchto kontrolách (záznamy pořizovány hydrografem a digitálním měřicím zařízením). Veškeré písemné dokumenty Slováckého muzea archivní povahy byly zpracovány a uloženy v souladu s archivním zákonem.

Úsek dějin umění

Pracovnice úseku dějin umění evidovaly I. stupněm 29 sbírkových předmětů (celkový počet evidovaných předmětů činí 7 226 kusů), II. stupněm pak evidováno 72 kusů předmětů, reevidováno 878 karet. Celkový počet všech inventárních čísel činí 7 754 (540 čísel je neobsazených díky jejich předání farnosti Velehrad – lapidárium). Celkový počet karet II. stupně vložených do počítače činí 2 438 kusů, zpracováno je tedy 33,4% z celkového množství sbírkových předmětů. Byla provedena aktualizace zápisu sbírkového fondu umění do Centrální evidence sbírek podle zákona č. 122/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb.. Celkem bylo pořízeno a určeno 939 digitálních snímků sbírkových předmětů, z výzkumů a výstav. Pravidelně byl kontrolován stav sbírkových předmětů v depozitářích a klimatické podmínky, o kontrolách byly vedeny zápisy. Zkonzervováno bylo 10 kusů rámu obrazů a 5 kusů starých tisků pro výstavu biblí. Inventarizace proběhla u 447 kusů sbírkových předmětů – obrazů. Část sbírky umění byla přestěhována z objektu galerie do prostor centrálního depozitáře včetně jejího uložení v závěsném systému Ramet a zhotovení nových seznamů (447 kusů sbírkových předmětů).

Úsek dokumentace

Na úseku dokumentace byly v roce 2008 plněny úkoly následujícím způsobem:

- evidováno 114 snímků 55 předmětů sbírkového fondu. Rozmnoženo bylo 2 139 kusů karet evidence II. stupně;
- evidován nový negativní, pozitivní a digitální materiál z výzkumů a výstav v celkovém počtu 1 622 kusů snímků. Do přírůstkové knihy bylo zapsáno 978 položek. V PC zpracováno 1 864 položek (jejich celkový počet tak činí 65 830). Probíhalo zpracování elektronických karet odborných úseků včetně tisku tvrdé a červené karty, nalepení štítků a zařazení do kartotéky (přesypáno 1 626 položek, z nich zpracováno 548);
- naskenováno bylo 150 sbírkových předmětů historické povahy;
- byla dokončena inventarizace archeologického fondu. Při ní bylo zkontrolováno, označeno v PC a v kartotéce celkem 6 207 položek. Nově zaevidováno 242 karet,

- vytištěno 1 390 nových karet;
- zaevidováno 265 kusů diasnímků;
- po celý rok prováděna evidence zápůjček a výpůjček formou hospodářských smluv (53) a kontrolovány termíny vrácení;
- průběžně bylo spolupracováno s badateli i odbornými pracovníky při výběru negativního a pozitivního fotomateriálu (celkem 45 badatelů);
- po celý rok byl veden sklad tisků a zboží pro prodej v pokladnách muzea (86 příjmelek a 275 výdejek, 93 faktur) včetně provádění měsíčních uzávěrek a pololetních inventur;
- průběžně byly rozesílány a fakturovány na základě objednávek publikace SM, tyto tisky byly rovněž propagovány a nabízeny knihkupectvím, informačním centřům, institucím, obcím a jednotlivcům na akcích pořádaných SM;
- průběžně byla vedena a ošetřována muzejní videotéka a zápůjčky videokazet. Byla zahájena evidence videokazet na kartách II. stupně (147 kusů) včetně provedení roční kontroly;
- v rámci dokumentace současnosti a sběru historických snímků bylo zpracováno 563 kusů fotografií;
- zhotoveno a evidováno 15 smluv o poskytnutí reprodukčního práva včetně kontroly jejich plnění;
- v souvislosti s tříděním pohlednic s národopisnou tematikou bylo na PC zpracováno 520 kusů položek;
- z bývalého fondu dokumentace památek Okresního úřadu v Uherském Hradišti bylo zpracováno 2.630 kusů snímků na 910 kartách v PC;
- v rámci inventarizace negativů řady A bylo zkontrolováno 12 400 kusů položek.

Fotografický úsek

V souladu s plánem činnosti byly v roce 2008 zabezpečeny tyto fotografické práce:

- provedena fotodokumentace 1 045 sbírkových předmětů v počtu 1 910 kusů snímků. Z toho etnografie 410 předmětů na 819 snímcích, historie 150 předmětů na 240 snímcích, archeologie 339 předmětů na 705 snímcích a umění 146 předmětů na 146 snímcích;
- provedena fotodokumentace výzkumů a výstav v počtu 3 080 kusů snímků (z toho 2 803 digitální a 277 klasickou technologií) pro jednotlivá odborná oddělení (etnografie 794 kusů, historie 1 050 kusů, archeologie 338 kusů a umění 898 kusů. Dalších 756 kusů snímků archeologie prošlo digitální úpravou na PC;
- zhotoveno 160 kusů reprodukčních negativů z historických snímků s národopisnou tematikou;
- průběžně prováděna fotodokumentace významných akcí a událostí v regionu;
- průběžně prováděna fotodokumentační práce pro výstavní činnost muzea (celkem 506 exponátů na 1 521 snímcích);
- průběžně prováděna fotodokumentace konzervačních procesů v počtu 97 záběrů;
- podle požadavků prováděny fotografické práce pro publikační a propagační účely;
- podle požadavků ozvučovány vybrané akce muzea (spolupráce s technikem archeologického oddělení).

Konzervační úsek

V roce 2008 byly zabezpečeny v souladu s plánem činnosti tyto konzervátorské práce:

- pro etnografické oddělení zkonzervováno 431 kusů sbírkových předmětů, ošetřen textil na figurínách v expozici Slovácko, zhotoven nový dožínkový věnec. Pokračovala konzervace a restaurování smutečního kočáru z Kunovic;
- pro archeologické oddělení zkonzervováno 203 kusů sbírkových předmětů, zavedeno nové uložení archeologických želez do speciálních obalů, vyrobeno 170 kusů kopií

- kachlů pro výstavu včetně 20 kusů pro přímý prodej, pro tuto akci rovněž postavena maketa kamen;
- pro historický úsek zkonzervováno 251 kusů předmětů a zadáno restaurování 2 historických židlí;
- pro úsek umění zkonzervováno 10 kusů plastik, opraveny poškozené betlémy a zkonzervováno 5 kusů historických tisků, obojí pro výstavní činnost;
- pravidelně (minimálně 1× za měsíc) byly kontrolovány, větrány, případně zvlhčovány depozitáře. V centrálních depozitářích jsou klimatické podmínky sledovány elektronickým systémem, který je přístupný správcům jednotlivých odborných oddělení;
- na PC zpracováno celkem 227 kusů nových a 213 starých konzervačních karet. Rovněž byl zhotoven protokol o konzervaci a restaurování divadelní kulisy pro obec Tupesy;
- účast na třech odborných seminářích (Brno, Příbram, Praha);
- protokolárně předávány předměty před a po konzervaci včetně jejich fotodokumentace.

3. KNIHOVNÍ FOND A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

3.1. Akvizice

- Knihovní fond obsahuje celkem 22 467 svazků a byl nově doplněn o 445 svazků.

3.2. Evidence

- Nově evidováno 445 svazků.

3.3. Inventarizace

- Inventarizováno celkem 10 621 svazků.

3.4. Využívání knihovny – pohyb fondu

- Knihovna eviduje 173 badatelů, roční počet badatelských návštěv činí 875, počet výpůjček 2 698 (z toho 867 absenčních, 1 702 prezenčních a 129 meziknihovní výpůjční služby).

3.5. Vlastní publikační činnost

3.5.1. Vydané publikace, periodika

- společenskovední sborník „*Slovácko*“ 2007 (recenzovaný);
- sborník z mezinárodní konference „*Agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách v meziválečném období*“;
- publikace „*Lidové stavby známé neznámé – Uherskohradištsko*“;
- publikace/katalog „*Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska*“;
- publikace „*Hody s právem na Uherskohradištsku*“;
- drobnější katalogy k 10 realizovaným výstavám.

3.5.2. Prodej a skladování

- V průběhu roku bylo skladem tisků vyskladněno 5 172 kusů publikací k prodeji. Prodáno bylo 4 583 kusů publikací. Podrobnosti viz tabulková část hospodářských rozborů činnosti.

3.5.3. Odborné články

- Do tisku a masmédií bylo připraveno celkem 323 příspěvků.

3.5.4. Texty v publikacích vydaných jinými subjekty

- autorsky spolupracováno bylo při přípravě monografie „Zdeněk Tománek“ a publikace „Sport ve výtvarném umění“;
- autorství publikace „Uherské Hradiště“;
- autorství publikace a scénáře videodokumentu Textilní techniky IV. – 7. část.

3.5.5 Medializace instituce

- Odborná činnost prezentována jednak samotnými odbornými odděleními (viz odst. 3.5.3. – 323 příspěvků), dále pak pracovníky pověřenými stykem s veřejností (cca 120 příspěvků). Ti se soustřeďovali zejména na propagaci a medializaci instituce prostřednictvím redakcí novin, televizních a rozhlasových stanic, webových stránek, programových nabídek v tištěné i elektronické formě apod. Plán jejich činnosti i činnosti celé organizace v dané oblasti byl zakotven a prováděn dle konkrétního materiálu – „Koncepce propagace a prezentace Slovákého muzea v Uherském Hradišti na rok 2008“ (celé znění viz příloha).

3.6. Komentář ke kapitole

Odborná knihovna

V uplynulém roce plnila pracovnice odborné knihovny Slovákého muzea v Uherském Hradišti plánované úkoly následujícím způsobem:

- průběžné poskytování služeb badatelům – počet badatelů 173, počet badatelských návštěv 875, počet výpůjček 2 698 (z toho 867 absenčních, 1.702 prezenčních a 129 meziknihovní výpůjční služba);
- průběžně doplňován knihovní fond včetně zápisů nových přírůstků – do počítače bylo vloženo celkem 445 přírůstků. Knihovní fond obsahuje celkem 22 467 svazků;
- v rámci II. etapy inventarizace zrevidován knihovní fond signatury A, B a C (celkový počet zrevidovaných knih činí 10 621). 14 titulů je vážně poškozeno či nevráceno badatelem (bude řešeno vyřazením a dalšími upomínkami či náhradou v souladu s knihovním řádem);
- průběžně bylo prováděno elektronické sjednocení duplicitních knižních titulů nalezených během revize knižního fondu;
- průběžně byl sjednocován slovník klíčových slov dle průběžných nálezů v počítačové evidenci;
- v rámci analytického zpracování vybraných časopisů a novin zaevidováno prostřednictvím programu Clavius 399 článků;
- v rámci kompletace a vazby časopisů a poškozených knih bylo do fondu vřazeno 60 publikací a 25 titulů časopisů. Zbývající budou zařazeny po jejich dodání knihvazačskými dílnami;
- reciproční výměna tisků proběhla s 36 českými a 5 zahraničními institucemi ve třech evropských zemích (Německo – Bonn, Norimberg, Mnichov; Polsko – Varšava, Slovensko – Bratislava);
- všechny články pojednávající o činnosti Slovákého muzea a o kulturním dění v regionu byly průběžně evidovány – celkem 924 článků;
- průběžně bylo prováděno kopírování, vazba a laminování materiálů včetně sledování hospodárnosti;
- pracovnice absolvovala e-learningového kurzu katalogizace v Národní knihovně Praha a katalogizační kurz na Univerzitě Palackého v Olomouci;
- průběžně probíhala výměna záznamů v rámci souborné databáze RegCat s Knihovnou Bedřicha Beneše Buchlova;
- průběžně byla naplňována databáze regionálních osobností v programu Clavius (celkem 109 hesel);

- část kompletů periodik velkého formátu byla přestěhována a uložena do nových příručních prostor odborné knihovny.

Ediční a publikační činnost

V roce 2008 byl vydán společenskovědní sborník „*Slovácko 2007*“. Další ročník tohoto sborníku byl připraven a předán do výroby (vyjde začátkem roku 2009). Na základě předložených podkladů byl Radou pro výzkum a vývoj MK ČR zařazen sborník Slovácko do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice. Byl rovněž připraven a k tisku předán sborník z mezinárodní konference „*Agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách v meziválečném období*“. Slovácké muzeum se redakčně podílelo na vydání časopisu „*ZVUK*“. K realizovaným výstavám bylo vydáno osm menších a dva velké katalogy. Dále byla vydána publikace „*Lidové stavby známé neznámé – Uherskohradištsko*“, „*Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska*“ a „*Hody s právem na Uherskohradištsku*“. Spolupracováno bylo při přípravě monografie „*Zdeněk Tománek*“ a publikace „*Sport ve výtvarném umění*“.

Celkem vydalo Slovácké muzeum samostatně v roce 2008 dva odborné sborníky, deset katalogů a tři publikace.

Jednotlivá odborná oddělení publikovala výsledky svých výzkumů, výstavní činnosti a dalších kulturních akcí muzea v odborném tisku a také je prezentovala v masmédiích následujícím způsobem:

- etnografie a – 113 příspěvků;
- archeologie – 54 příspěvků;
- historie – 54 příspěvků;
- umění – 96 příspěvků;
- knihovna – 6 příspěvků;
- pracovníci pro styk s veřejností – 120 příspěvků.

Celkem připravili v roce 2008 pracovníci Slováckého muzea do odborného tisku a pro masmédiá 443 příspěvků.

4. ČINNOST VĚDECKO-VÝZKUMNÁ, METODICKÁ A EDUKAČNÍ

4.1. Vlastní odborné aktivity

- Jednotlivá odborná oddělení plnila ve sledovaném období celkem 21 výzkumných úkolů (kromě výzkumů k připravovaným výstavám), z toho 6 etnografických, 10 archeologických, 3 historických a 2 v oboru historie umění.

4.2. Spolupráce s externími badateli a jinými subjekty

- Jednotlivá odborná oddělení spolupracovala či poskytovala metodickou pomoc celkem 360 jednotlivcům, skupinám, obcím, institucím, souborům apod.

4.3. Pomoc studentům SŠ a VŠ (vedení doktorandů)

- Odborná pomoc při přípravě seminárních, diplomových, magisterských aj. prací byla jednotlivými odbornými odděleními poskytnuta celkem 90 studentům, z toho 24 SŠ a 66 VŠ.

4.4. Využití spolupracovníků z řad studentů SŠ a VŠ

- Na plnění grantového úkolu Ministerstva kultury ČR „*Lidové stavitelství II. – Zlínsko*“ se podílel student VŠ – oboru etnologie, který byl zařazen do výzkumného týmu.
- Provádění záchranných archeologických výzkumů se zúčastnilo 9 studentů, z toho 5 SŠ a 4 VŠ.

- třem studentům Střední hotelové školy v Uherském Hradišti byla poskytnuta povinná odborná praxe včetně metodiky při tvorbě jejich závěrečných prací (oblast cestovního ruchu).

4.5. Spolupráce se školami

4.5.1. Speciální programy pro školy

- V rámci výstavy k 750. výročí založení města Uherské Hradiště bylo realizováno 16 výukových programů „Uherské Hradiště – za branami středověkého města“ pro 344 posluchačů (14× pro 290 dětí ZŠ a 2× pro 54 studentů SŠ).
- Pokračovala spolupráce se Základní uměleckou školou v Uherském Hradišti a Slováckou základní uměleckou školou v Uherském Hradišti. Každá z těchto škol realizovala v Galerii SM jeden výchovný koncert.

4.5.2. Spolupráce na výstavách – zapojení školní mládeže

- Ve výstavních sálech GSM byla s přímou účastí dětí a mládeže připravena a realizována 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků základních uměleckých škol Zlínského kraje.

4.5.3. Pravidelné programy

- V Dětském ateliéru GSM se uskutečnilo 41 tvořivých a naučných programů pro děti a mládež (včetně handicapovaných) za účasti 686 dětí.
- Pravidelných 176 přednášek a výkladů k výstavám se zúčastnilo 2 117 dětí a mládeže.

4.6. Metodika vůči subjektům s obdobnou náplní činností v regionu (muzea, památníky, místní knihovny)

- Zpracována a městu Bojkovice poskytnuta podrobná analýza současného stavu a dalšího rozvoje Muzea Bojkovska včetně finanční rozvahy.

4.7. Školení a kurzy

- odborní i provozně správní pracovníci se po celý rok účastnili povinných i zdokonalovacích školení a kurzů;
- průběžně probíhala metodická pomoc kronikářům obcí okresu Uherské Hradiště, dvěma novým kronikářům bylo poskytnuto úvodní školení;
- pro veřejnost organizace uspořádala kurzy lidové rukodělné výroby – detailní informace viz kulturně – výchovná činnost.

4.8. Komentář ke kapitole

Národopisný úsek

- v rámci plnění výzkumného úkolu Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech zaměřeného na téma „Tělo jako kulturní fenomén“ zpracován dílčí úkol „Ruce k práci, hraní, požeňání“, dále teze příspěvku „Srdce na dlani“, „Tělo jako symbol v sakrální ikonografii“ a „Ludé povídají, že su malovaná – Kosmetika a krášlení v minulosti“;
- realizováno pracovní zasedání Mezinárodní komise pro studium lidových obyčejů v Karpatech v Podhoráckém muzeu v Předklášteří, na němž byly prezentovány všechny výzkumné úkoly uvedené v předchozím bodu;
- pokračoval výzkum výroby lidového kroje a dokumentace textilních technologií, zpracováno 8 výrobců. Pro Národní ústav lidové kultury ve Strážnici připravena publikace a scénář videodokumentu Textilní techniky IV. – 7. část;
- provedena fotodokumentace 43 zvykoslovných akcí v terénu (výčet viz tabulková část);

- v rámci přípravy zápisu do nehmotných kulturních památek UNESCO pokračoval výzkum a dokumentace jízdy králů ve Vlčnově, Hluku, Kunovicích, Polešovicích, Nedakonicích, Kostelanech, Jankovicích a Tupesích (terénní výzkum, video a foto-dokumentace, soupis pramenů a literatury apod.);
- v rámci činnosti Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje byl splněn dílčí grantový úkol Ministerstva kultury ČR „Identifikace a dokumentace tradiční lidové kultury v České republice“ na téma „Obyčejové tradice“, „Lidový zpěv“ a „Lidová strava“ na území Zlínského kraje;
- v rámci činnosti Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje byl splněn další grantový úkol Ministerstva kultury ČR „Lidové stavitelství II. – Zlínsko“, v jehož rámci byl proveden terénní výzkum ve 117 obcích. Pořízeno bylo cca 7 000 fotografií a popisů objektů. V návaznosti na výzkum „Lidového stavitelství I. – Uherskohradištsko“ v předchozím období byla vydána publikace „Lidové stavby známé neznámé – Uherskohradištsko“;
- pokračovala dokumentace lidových výrobců a technologií v terénu (celkem 7 dílen);
- v rámci přípravy nové stálé expozice „Lidové pálenice na moravsko – slovenském pomezí“ ve Vlčnově, kterou finančně podpořil Zlínský kraj a Evropský regionální rozvojový fond, pokračoval terénní výzkum a dokumentace v 63 obcích, studium archivních pramenů a literatury a příprava studie expozice. V rámci výzkumu získáno 10 sbírkových předmětů – nelegálních destilačních přístrojů. Předpoklad otevření Muzea lidových pálenic – podzim roku 2009;
- činnost Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje byla propagována 30 příspěvky ve veřejných sdělovacích prostředcích a na vlastních a jiných specializovaných webových stránkách (např. www.lidovakultura.cz; www.lidovaremesla.cz);
- průběžně byly aktualizovány informace Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje na webových stránkách Lidová kultura a Lidová řemesla (20 příspěvků);
- v roce 2008 byly získány granty na tyto výzkumné úkoly:
 1. „Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji – II.“ (MK ČR);
 2. „Identifikace a dokumentace obyčejových tradic ve Zlínském kraji“ (MK ČR);
 3. „Hody s právem na Uherskohradištsku“ (Nadace Děti – kultura – sport);
- pro MK ČR byl vypracován a podán návrh na udělení titulu Nositel tradice lidových řemesel – celkem 3 nominace. V rámci přípravy zápisu do nehmotných kulturních památek UNESCO pokračoval výzkum a dokumentace jízdy králů;
- pro Město Uherské Hradiště byl vypracován a podán návrh na udělení „Ceny Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby“ – celkem 7 nominací. Cena udělena Antonínu Hájkovi v oboru práce se dřevem;
- zpracovány podklady pro granty MK ČR 2009 – „Identifikace a dokumentace lidového oděvu ve Zlínském kraji I.“ a „Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji – III.“;
- na úseku kronikářské práce byla na požádání průběžně poskytována metodická pomoc včetně proškolení dvou nových kronikářů;
- další odborná metodická pomoc jednotlivcům, skupinám, obcím, institucím, souborům apod. byla poskytnuta ve 152 případech (18 externím badatelům a odborníkům v rámci výzkumu, 134 studentům, jednotlivcům, souborům apod. v jiných oblastech). Velmi úzká spolupráce s externími odborníky na řešení vědeckovýzkumných úkolů probíhala se sesterskými organizacemi Zlínského kraje, dále pak zejména s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici, Akademií věd ČR v Brně, FF MU v Brně, Moravským zemským muzeem v Brně, Souborem lidových staveb Vysoči-

na, Národním památkovým ústavem, územním pracovištěm v Kroměříži a v Brně, Muzeem Kyjovska v Kyjově a Podhoráckým muzeem v Předklášteří u Tišnova. V rámci činnosti Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje probíhala spolupráce s ostatními obdobnými pracovišti ve všech krajích ČR.

Archeologický úsek

- podle požadavků investorů oddělení realizovalo 5 větších archeologických výzkumů a 5 výzkumů formou dozoru;
- bylo zpracováno 8 nálezových zpráv z výzkumů za rok 2008;
- sledována stavební činnost v okrese Uherské Hradiště a vedena stavební agenda – celkem 93 stavebních akcí, napsáno 8 vyžádaných vyjádření;
- s investory bylo uzavřeno 6 smluv na provedení archeologického výzkumu v celkové fakturované částce 471 469 Kč;
- pro NPÚ Praha provedena aktualizace katalogové a mapové registrace archeologických nalezišť;
- při řešení vědeckovýzkumných úkolů bylo úzce spolupracováno s Archeologickým ústavem AV ČR v Brně, Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně a Archeologickým ústavem MZM v Brně;
- metodická pomoc byla poskytnuta 5 studentům archeologie při zpracování magisterských a bakalářských prací.

Historický úsek

- pokračoval výzkum „Uměleckohistorické památky okresu Uherské Hradiště“, tentokrát zaměřený na obec Veletiny (zpracováno 7 objektů);
- realizován výzkum na téma „Urbanistický vývoj města Uherské Hradiště v 19. a 20. století“, jehož výstupem se stalo vydání knihy „Uherské Hradiště“ v edici Zmizelá Morava;
- realizována I. etapa výzkumu „Totalitní režimy – 50. léta – političtí vězňové v Uherském Hradišti“. Navázána spolupráce s Konfederací politických vězňů, se kterou je počítáno i v dalších etapách výzkumu;
- byla připravena a realizována mezinárodní konference „Agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách v meziválečném období“ za účasti 32 historiků z Česka, Slovenska, Německa a Bulharska;
- metodická pomoc byla poskytnuta ve 128 případech (24× studentům SŠ, 41× studentům VŠ, 27× institucím a 36× jednotlivcům), 4 studentům VŠ dána podpora při zpracování diplomové, bakalářské a seminární práce včetně zpracování 1 oponentského posudku na bakalářskou práci a 1 posudku na magisterskou práci. Jedna studentka byla vedena při zpracování maturitní práce včetně účasti na její obhajobě;
- při řešení vědeckovýzkumných úkolů bylo úzce spolupracováno s 28 historiky z různých institucí a zemí (Česka, Slovenska, Německa a Bulharska).

Úsek dějin umění

- byla prováděna aktualizace výsledků výzkumu na téma „Zlínská Škola umění a Střední uměleckooprůmyslová škola v Uherském Hradišti“ (hesla, nové výstavy, katalogy, články apod.);
- proběhly výzkumy pro přípravu výstav v galerii v roce 2008 a 2009;
- pokračoval výzkum a dokumentace na téma „Litá medaile, plaketa a drobná plastika“. Zpracován katalog pro polské partnery skupiny CHAISE LONGUE. Proběhla příprava projektu 10. ročníku Mezinárodního symposia lité medaile, plakety a drobné plastiky v Uherském Hradišti 2009;
- průběžně byla poskytována metodická pomoc jednotlivcům a institucím a určování

- či ohodnocování výtvarných děl (47 případů, z toho 5 studentů VŠ).
- při řešení vědeckovýzkumných a výstavních úkolů bylo úzce spolupracováno zejména s Radou galerií ČR, GVU Hodonín, Muzeem Kroměřížska v Kroměříži, Galerií Dolmen Brno, Muzeem mincí a medailí v Kremnici (Slovensko), Městským muzeem ve Wroclavi (Polsko) a Városi galérii v Nyíregyháze (Maďarsko), městskými a obecními úřady v Uherském Hradišti, Uherském Ostrohu, Kunovicích a Ostrožské Nové Vsi.

Metodická a výuková činnost ve školství

- třem studentům 4. ročníku Střední hotelové školy v Uherském Hradišti poskytnuta v SM UH povinná praxe včetně metodiky při tvorbě jejich závěrečných prací;
- v Dětském ateliéru GSM se uskutečnilo 41 tvořivých a naučných programů pro děti, mládež (včetně handicapovaných) a rodiny za účasti 686 dětí a 51 dospělých (38 rodin);
- v rámci výstavy k 750. výročí založení města Uherské Hradiště bylo realizováno 16 výukových programů „Uherské Hradiště – za branami středověkého města“ pro 344 posluchačů (14× pro 290 dětí ZŠ a 2× pro 54 studentů SŠ);
- pokračovala spolupráce se Základní uměleckou školou v Uherském Hradišti a Slováckou základní uměleckou školou v Uherském Hradišti, každá z těchto škol realizovala v Galerii SM jeden koncert. V Galerii Slováckého muzea se uskutečnil rozsáhlý projekt Komunikace, 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků základních uměleckých škol Zlínského kraje;
- spolupracováno se 17 studenty středních a vysokých škol formou praxe na oddělení historie, umění, dokumentace, knihovny a archeologie (terénní výzkumy).

5. ČINNOST KULTURNĚ-VÝCHOVNÁ

5.1. Expozice

1. Slovácko (Slovácké muzeum)
2. Výtvarné umění jihovýchodní Moravy (Galerie Slováckého muzea)
3. Velká Morava (Památník Velké Moravy Staré Město) – v průběhu roku expozice uzavřena z důvodu rekonstrukce objektu
4. Lidové bydlení (Topolná 90)
5. Lidové bydlení (Topolná 93)
6. Vesnické kovářství (Topolná 90)
7. Velká Morava (Uherské Hradiště, Sady)
8. Velká Morava (Staré Město, Špitálky)
9. Velká Morava (Modrá u Velehradu)
10. Letecké muzeum (Kunovice)

5.2. Výstavy

Výstavy v prostorách Slováckého muzea.

V roce 2008 návštěvníci Slováckého muzea shlédli tyto výstavy:

1. Uherské Hradiště – město královské (Slovácké muzeum).
2. Uherské Hradiště – takoví jsme byli (Slovácké muzeum).
3. Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska I. (Slovácké muzeum).
4. Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska II. (Slovácké muzeum).
5. Himaláj – Příběh Lhotse ve fotografiích Jiřího Rohela a Martina Minaříka (Slovácké muzeum).
6. Zlaté mince evropského středověku (Slovácké muzeum).

7. Antonín Hájek – práce se dřevem, cínem, intarzie (Slovácké muzeum).
8. Výsledky kurzu zdobení kraslic (Slovácké muzeum).
9. Zdeněk Hudeček, Krása, která neumírá / obrazy (Galerie Slováckého muzea).
10. Komunikace, 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků základních uměleckých škol Zlínského kraje (Galerie Slováckého muzea).
11. Vánoce v galerii aneb půjdem spolu do Betléma (Galerie Slováckého muzea).
12. František a Lucie Chrástkoví / fotografie (Galerie Slováckého muzea).
13. Salamandr, výběr z tvorby Evy a Jana Švankmajerových / výstava k Letní filmové škole (Galerie Slováckého muzea).
14. Hledání monumentu, Ludmila Kovářiková (Galerie Slováckého muzea).
15. Vladimír Zálešák, Proměny krajiny / obrazy (Galerie Slováckého muzea).
16. Dialog věků (Galerie Slováckého muzea).
17. Česká bible v průběhu staletí (Galerie Slováckého muzea).

Výstavy mimo prostory Slováckého muzea v ČR:

18. Na počátku byla hlína – vývoj keramiky na Uherskohradištku (Státní zámek Buchlovice).
19. Barevné Slovácko – fotografie Pavla Bezděčky (Státní zámek Buchlovice).
20. Lidová malířství z rodu Hánů (Moravské zemské muzeum v Brně).

Výstavy mimo prostory Slováckého muzea v ČR nad rámec oficiálního plánu:

21. Zdeněk Galuška, výběr z díla (Městský úřad Uherský Ostroh).
22. František Bezděk, výběr z díla (Městský úřad Uh. Ostroh).
23. Josef Pšurný, výběr z díla (Městský úřad Uh. Ostroh).
24. Zdeněk Hudeček, výběr z díla (Městský úřad Uh. Ostroh).
25. 750. výročí první písemné zmínky o Míkovcích (Míkovice) – spolupráce.
26. Tomáš Měšťánek, box a semaforey (Nová síň v Praze) – spolupráce.
27. Z historie obce Ostrožská Nová Ves (Ostrožská Nová Ves).

Výstavy v zahraničí:

28. Mezi Dunajem Vltavou a Vislou - litá medaile, plaketa a plastika (Kremnice, Slovensko).
29. Znad Dunaju, Weltawy i Wisly (Wroclaw, Polsko).

Celkem bylo připraveno, autorsky zajištěno a realizováno 29 výstav, z nich 12 mimo prostory Slováckého muzea, z toho 10 v České republice a 2 v zahraničí.

5.3. Přednášky a odborné výklady

- 65 odborných přednášek pro veřejnost pro 2 359 osob, z toho 1 870 dospělých a 489 dětí a mládeže.
- 111 přednášek ve výstavách a expozicích pro 2 170 osob, z toho 542 dospělých a 1 628 dětí a mládeže.

V roce 2008 uspořádalo Slovácké muzeum celkem 176 přednášek pro 4 529 posluchačů, z toho 2 412 dospělých a 2 117 dětí a mládeže.

5.4. Jiné programy, kulturní akce a programy pro školy

Doplňkové kulturní akce

- 20 předvádění výroby tradičních zvykoslovných předmětů (návštěvnost 2 487 osob, z toho 2 075 dětí a mládeže).
- Kurz zdobení kraslic – 7 lekcí, 11 účastníků.
- Kurz práce s kukuřičným šustím – 4 lekce, 17 účastníků.
- 7. ročník turistických cyklovýletů „Se Slováckým muzeem za poznáním památek

- regionu“, 32 účastníků.
- Otevřené dveře fotoarchivu a knihovny SM UH v rámci Dnů otevřených dveří památek a slavností vína, 8 osob.
 - V Dětském ateliéru GSM se uskutečnilo 41 tvořivých a naučných programů pro děti, mládež a rodiny (včetně handicapovaných) za účasti 686 dětí a 51 dospělých (38 rodin).
 - V rámci výstavy k 750. výročí založení města Uherské Hradiště bylo realizováno 16 výukových programů „Uherské Hradiště – za branami středověkého města“ pro 344 posluchačů (14× pro 290 dětí ZŠ a 2× pro 54 studentů SŠ).
 - Pokračovala spolupráce se Základní uměleckou školou v Uherském Hradišti a Slováckou základní uměleckou školou v Uherském Hradišti. Každá z těchto škol realizovala v Galerii SM jeden koncert. Dále se uskutečnil vánoční koncert Sboru sv. Pluka. Celkem tedy 3 koncerty.

Celkem proběhlo v roce 2008 ve Slováckém muzeu 84 dětských programů, předvádění technik lidové rukodělné výroby, kurzů a dalších doplňkových kulturních akcí.

Semináře, symposia a konference pořádané Slováckým muzeem v roce 2008:

- Pracovní zasedání (seminář) *Mezinárodní komise pro studium lidových obyčejů v Karpatech.*
- Mezinárodní konference „Agrární strany ve vládních a samosprávných strukturách v meziválečném období“.

V průběhu roku se odborní pracovníci zúčastnili řady konferencí, symposií, seminářů, poradních sborů, redakčních rad, programových rad folklorních festivalů, kulturních komisí apod.

5.5. Zájmové aktivity (kluby apod.)

- Velmi úzká spolupráce probíhala s Muzejním spolkem v Uherském Hradišti, o.s. (cca 95 členů), který se stal spoluvydavatelem některých tiskovin, spolupřadatelem řady kulturních akcí a důležitou součástí práce organizace s veřejností. Svoji činnost sdružení pravidelně publikuje ve Zpravodaji MS UH.

5.6. Spolupráce se zahraničím

- Mezinárodní reciproční výměna publikací (pět zahraničních institucí ve třech zemích Německo – Bonn, Norimberg, Mnichov; Polsko – Varšava, Slovensko – Bratislava).
- Dlouhodobá výzkumná a výstavní spolupráce v oblasti lité medaile, plakety a drobné plastiky s muzei v Kremnici (Slovensko), Wroclavi (Polsko) a Nyiregyháze (Maďarsko).
- Dlouhodobá výzkumná a publikační spolupráce v oblasti agrární historie s 4 slovenskými, bulharskými a německými vědeckými ústavy.

5.7. Spolupráce s jinými organizacemi či institucemi v ČR a jednotlivých krajích

Spolupráce s pořadateli významných kulturních akcí

- Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici (Národní ústav lidové kultury ve Strážnici).
- Folklorní festival Dětská Strážnice (Národní ústav lidové kultury ve Strážnici).
- Mezinárodní folklorní festival Kunovské léto (město Kunovice, Kunovjan, o.s.).
- Slavnosti vína a památek v Uherském Hradišti (město Uherské Hradiště).

Spolupráce s nositeli významných projektů

- Město Uherské Hradiště – výstavba Muzea vinařství v přírodě Rochus.

- Město Uherské Hradiště – výstavba Muzea Velké Moravy Sadská výšina.
- Město Staré Město – výstavba náměstí Velké Moravy s kostelem a archeologickým centrem.
- Obec Vlčnov – výstavba Muzea lidových pálenic.

Členství v profesních či zájmových sdruženích a radách

- International Council of Museums – ICOM.
- Národní rada pro tradiční lidovou kulturu České republiky – poradní orgán ministra kultury
- Asociace muzeí a galerií České republiky.
- Rada galerií České republiky.
- Programová rada Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici.
- Programová rada Folklorního festivalu Dětská Strážnice.
- Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán.
- Česká národopisná společnost.
- Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech.
- Muzejní spolek v Uherském Hradišti.
- Historická společnost Starý Velehrad
- Výtvarná rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm – poradní orgán
- Poradní sbory pro sbírkotvornou činnost (Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Masarykovo muzeum v Hodoníně, Muzeum v Kyjově, Muzeum ve Veselí nad Moravou)
- Redakční rady (Slovácko, Zpravodaj UH, Malovaný kraj, ZVUK, Ethnologia Europae Centralis)
- Komise (Ministerstvo kultury ČR, Rada galerií ČR, Asociace muzeí a galerií ČR, Archeologický ústav Akademie věd ČR)

Spolupráce s organizacemi v jiných krajích

V rámci plnění vládního usnesení „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“ provádí každoročně Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a jeho Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje pro Ministerstvo kultury ČR terénní výzkumy v úzké spolupráci s těmito obdobně zaměřenými krajskými institucemi:

- kraj Jihočeský – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
- kraj Jihomoravský – Masarykovo muzeum v Hodoníně
- kraj Karlovarský – Krajské muzeum Cheb
- kraj Královéhradecký – Muzeum východních Čech v Hradci Králové
- kraj Liberecký – Muzeum Českého ráje v Turnově
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Těšínska
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Novojičínska
- kraj Olomoucký – Vlastivědné muzeum v Olomouci
- kraj Pardubický – Soubor lidových staveb Vysočina v Hlinsku
- kraj Plzeňský – Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech
- kraj Středočeský – Regionální muzeum v Kolíně
- kraj Ústecký – Regionální muzeum v Teplicích
- kraj Vysočina – Muzeum Vysočiny Třebíč
- kraj Praha – Muzeum hlavního města Prahy

5.8. Spolupráce s organizacemi Zlínského kraje

- Průběžná konzultační činnost se všemi krajskými kulturními organizacemi.
- Příprava společné výstavy „Svatopluk Slovenčík – výběr z díla“ s Krajskou galerií výtvarného umění ve Zlíně (realizace 2009).

- Příprava společné výstavy „Jindřich Štreit“ s Muzeem Kroměřížska v Kroměříži (realizace 2010)
- Účast v nákupní komisi pro sbírkotvornou činnost v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.
- Účast v krajské sekci Asociace muzeí a galerií České republiky.

5.9. Důraz na specializaci

- Národopis – Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje.
- Archeologie – Archeologické centrum Velké Moravy.

5.10. Návštěvnost muzea

- Návštěvnost podle jednotlivých objektů včetně výstav a kulturních akcí – 71 453 návštěvníků.
- Návštěvnost podle jednotlivých výstav a kulturních akcí – 153 882 návštěvníků.

6. ROZVOJOVÉ AKTIVITY

6.1. Zapojení do evropských (nejen strukturálních) fondů

- Norské fondy – Rekonstrukce Památníku Velké Moravy ve Starém Městě (v realizaci).
- Norské fondy – Multimediální expozice Velká Morava (v realizaci).
- Intereg – přeshraniční spolupráce Česko–Slovensko – Muzeum lidových pálenic Vlčnov (v realizaci).

6.2. Dotace jiných subjektů (např. ministerstva)

- Ministerstvo kultury ČR – Identifikace a dokumentace lidového stavitelství ve Zlínském Kraji – grantový úkol; dotace celkem 200 000,- Kč.
- Ministerstvo kultury ČR – Identifikace a dokumentace lidových zvyků ve Zlínském Kraji – grantový úkol; dotace celkem 140 000 Kč.
- Ministerstvo kultury ČR – Česká bible v průběhu staletí; dotace celkem 90 000 Kč.

CELKEM – 430 000 Kč.

6.3. Finanční pomoc sponzorů

DARY A SPONZORSKÉ PŘÍSPĚVKY CELKEM – 811 150 Kč.

6.4. Příprava projektů

- Intereg – přeshraniční spolupráce Česko–Slovensko – Trenčinský a Zlínský kraj v historických souvislostech.
- Intereg – přeshraniční spolupráce Česko–Slovensko – Vybudování a zprovoznění Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského a Trenčinského kraje s předváděcím centrem, expozicí a výběrovou prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby a řemesel.
- Přístavba Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví (III. etapa rekonstrukce a dostavby Památníku Velké Moravy ve Starém Městě).
- Výstavba Muzea vinařství v přírodě Rochus.
- Vybudování mezinárodní turistické stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“ včetně jejího pilotního pracoviště (informačního centra) a obnovy jednotlivých archeologických lokalit.

6.5. Plán rozvoje (investiční akce, neinvestiční akce)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracován dokument - Konceptci činnosti a rozvoje organizace, který je každoročně aktualizován. Z tohoto materiálu vyjímáme nejdůležitější rozvojové akce:

6.5.1. Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy

Preventivní ochrana sbírkových předmětů před nepříznivými vlivy – vybavení nových i stávajících depozitářů monitorovací technikou a zařízením pro úpravu klimatických podmínek (zejména vzdušné vlhkosti).

Náklady: 1,2 mil. Kč

Finanční zajištění: vlastní zdroje, ZK

Partneři: –

Termín: 2008-2009

Stav: v plnění, před dokončením.

6.5.2. Záchrana – restaurování starých tisků a rukopisů

Náklady: 4,7 mil. Kč

Finanční zajištění: ZK, EU

Partneři: –

Termín: 2010–2020

Stav: příprava

6.5.3. Navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů

Náklady: 0,8 mil. Kč/ročně

Finanční zajištění: ZK

Partneři:

Termín: každoročně

Stav: zatím neplněno

6.5.4. Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům

6.5.4.1. Vybudování Muzea lidových pálenic na moravsko-slovenském pomezí ve Vlčnově

Náklady: 1,8 mil. Kč

Finanční zajištění: ZK, EU

Partneři: Obec Vlčnov, Trenčianské múzeum, Centrum tradičnej kultúry Myjava

Termín: 2008–2009

Stav: v plnění, bude dokončeno 2009

6.5.4.2. Vybudování a zprovoznění Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského a Trenčianského kraje s předváděcím centrem, expozicí a výběrovou prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby a řemesel

Náklady: 3,6 mil. Kč

Finanční zajištění: ZK, EU

Partneři: Trenčianské múzeum

Termín: 2009–2010

Stav: v přípravě

6.5.4.3. Vybudování nové moderní stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea včetně jejího vybavení multimediální technikou (slavnostní otevření ke 100. výročí založení muzea)

Náklady: 20 mil Kč

Finanční zajištění: ZK, EU

Partneři: –
Termín: 2010–2012
Stav: v přípravě

6.5.4.4. Vytvoření lektorského oddělení s náplní vzdělávacích a tvořivých programů pro děti i dospělé pověřeného propagačním stykem s veřejnými sdělovacími prostředky, školstvím a širokou veřejností. Cílem je zpracovávání, nabízení a realizace programů pro nejružnější věkové kategorie a skupiny (např. rodinného typu) s nezbytnou dokumentací, prezentací, propagací a vyhodnocováním

Náklady: mzda pro dva pracovníky VŠ a SŠ pedagogického směru
Finanční zajištění: ZK
Partneři: –
Termín: od 2009
Stav: zatím neplněno

6.5.4.5. Rekonstrukce Památníku Velké Moravy (I. etapa), výstavba nové multimediální expozice (II. etapa) a přístavba Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví (III. etapa)

Náklady: 87 mil. Kč
Finanční zajištění: ZK, EU, Norské fondy
Partneři: Moravské zemské muzeum v Brně
Termín: 2008–2011
Stav: I. a II. etapa před dokončením v roce 2009, III. etapa v přípravě

6.5.4.6. Vybudování stálé vstupní expozice v Leteckém muzeu Kunovice

Náklady: zatím nevyčísleny - investorem bude Město Kunovice
Finanční zajištění: město Kunovice, EU
Partneři: Slováký aeroklub
Termín: 2010–2012
Stav: zpracována úvodní studie

6.5.4.7. Příprava a realizace výstavby „Muzea Velké Moravy“ v Uherském Hradišti-Sadech

Náklady: 200,0 mil. Kč
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU
Partneři: –
Termín: 2010–2014
Stav: v přípravě

6.5.4.8. Příprava a realizace výstavby muzea vinařství v přírodě Rochus

Náklady: 150,0 mil. Kč
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU
Partneři: soukromé společnosti
Termín: 2007–2012
Stav: zhotoven ideový záměr a studie

6.5.4.9. Vybudování požárního únikového východu z výstavních sálů hlavní budovy

Náklady: 1,5 mil. Kč
Finanční zajištění: ZK
Partneři: –
Termín: 2007
Stav: splněno v roce 2007

6.5.4.10. Vytvoření koncepce prezentace a propagace Slováckého muzea a její aplikace v praxi.

Náklady: 120 tis. Kč/první rok
Finanční zajištění: ZK
Partneři: –
Termín: od 2008
Stav: splněno, každoročně aktualizováno

6.5.5. Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem

6.5.5.1. Vybudování mezinárodní turistická stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“ včetně jejího pilotního pracoviště (informačního centra) a obnovy jednotlivých archeologických lokalit

Náklady: 14 mil. Kč
Finanční zajištění: ZK, EU
Partneři: Moravské zemské muzeum v Brně, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Trenčínský samosprávný kraj (Slovensko), správci jednotlivých archeologických lokalit.
Termín: 2010–2012
Stav: v přípravě, zhotovena studie

6.5.5.2. Aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu

Náklady: běžné provozní
Finanční zajištění: ZK
Partneři: KÚ ZK, subjekty cestovního ruchu
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.5.3. Aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy

Náklady: běžné provozní
Finanční zajištění: ZK
Partneři:
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.5.4. Zvyšování kvality koncepce prezentace a propagace instituce a její naplňování v praxi

Náklady: běžné provozní
Finanční zajištění: ZK
Partneři: –
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.5.5. Vytvoření nové interaktivní webové prezentace Slováckého muzea

Náklady: 0,1 mil. Kč
Finanční zajištění: ZK
Partneři: –
Termín: 2007
Stav: splněno v roce 2007, v roce 2009 dojde k další modernizaci prezentace

6.5.6. Provázání činnosti instituce se školstvím

6.5.6.1. Vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím

„Dětského centra Slováckého muzea“

Náklady: 0,2 mil. Kč/ročně
Finanční zajištění: ZK
Partneři: školská zařízení
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.6.2. Úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru

Náklady: běžné provozní
Finanční zajištění: ZK
Partneři: školská zařízení
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.7. Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce

6.5.7.1. Intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče a tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně metodické podpory odborné i laické veřejnosti

Náklady: 0,5 mil. Kč/ročně
Finanční zajištění: ZK, MK ČR
Partneři: Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, Moravské zemské muzeum v Brně, Asociace umělců medailérů Praha, Střední uměleckoprůmyslová škola v Uherském Hradišti
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.5.8. Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů

6.5.8.1. Aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce

Náklady: běžné provozní
Finanční zajištění: ZK
Termín: průběžně
Stav: plněno průběžně

6.6. Plán rozvoje organizace (kulturně-výchovné činnosti)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracovány dokumenty Koncepce činnosti a rozvoje organizace a Koncepce prezentace a propagace, které jsou každoročně aktualizovány. Tyto materiály obsahují rovněž dlouhodobější i roční plány kulturně-výchovné činnosti, která je následně implementována do elektronického plánu a kontroly činnosti jednotlivých úseků organizace.

7. OSTATNÍ ČINNOSTI

7.1. Řídící a kontrolní činnost

- řídicí a kontrolní činnost prováděna prostřednictvím operativních a periodických porad vedení (ředitel, vedoucí oddělení a samostatní pracovníci). Velmi účinným nástrojem řízení a kontroly je elektronický síťový podrobný plán činnosti instituce

s přesným zadáním úkolu, termínu splnění a odpovědnosti, který je průběžně kontrolován po celý rok.

7.2. Provoz a údržba

7.2.1. Provoz a údržba (včetně stavební)

V roce 2008 plnil provozní úsek úkoly stanovené plánem činnosti následujícím způsobem (uvádíme pouze nejdůležitější položky)

- zahájení rekonstrukce Památníku Velké Moravy ve Starém Městě včetně vybudování nové stálé multimediální expozice Velká Morava. Plánované dokončení – do 31. 12. 2009;
- zahájení přípravy vybudování Muzea lidových pálenic Vlčnov. Plánované dokončení – do 30. 9. 2009.

Rovněž byly průběžně prováděny pravidelné kontroly lokalit a objektů muzea včetně odstraňování zjištěných nedostatků. Dále byla bezproblémově zabezpečována běžná provozně – kontrolní činnost (autoprovoz, všestranná údržba, MTZ, nákupy ostatních pracovníků, kontrola správnosti fakturace, nákupy cenin a PHM včetně evidence, sledování spotřeby energie, paliv, telefonních hovorů atd.).

7.2.2. Zabezpečovací systémy (EVS, EPS a PTV)

Referent elektronických požárních systémů, elektronických zabezpečovacích systémů a průmyslových televizí vedl ve sledovaném období veškerou agendu, sledoval termíny povinných revizí a kontroloval jejich řádné provedení, jednal se servisní firmou Security UH a policií, proškoloval pracovníky pověřené manipulací se systémy v jednotlivých objektech, průběžně objednával a kontroloval odstranění vzniklých závad na systémech, vedl knihu poplachů, kontrol napadených prostor, účastnil se výjezdů policie při vyhlášení poplachu apod.

7.2.3. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární a civilní ochrana, ochrana životního prostředí

Všechny povinnosti organizace v oblasti BOZP, PO, CO a ekologie zajišťoval ve sledovaném období pracovník muzea – referent BOZP, PO, CO se smluvní účastí firmy BT SERVIS. Pracovník sledoval termíny a správnost plnění potřebných prací a prováděl základní kontrolní činnost (lékárničky, vybavenost hasícími přístroji, inventury a ochrana CO materiálu, vybavení ochrannými prostředky jednotlivce apod.). Další specializované úkoly (školení, revize, směrnice apod.) smluvně zajišťovala firma BT SERVIS. Všechny úkoly uvedené v plánu činnosti úseku na rok 2008 byly splněny.

Podrobné informace o jednotlivých položkách viz tabulková část.

7.3. Výpočetní technika – počítačové sítě (instalace, údržba, rozvoj), internet, www stránky, využívání e-mailu

Technik PC splnil v roce 2008 následující úkoly:

- pravidelně aktualizoval antivirový program na všech PC v instituci;
- zajistil odstranění veškerých vzniklých závad na PC, serveru a v síti;
- podle aktuální potřeby posiloval hardware zařízení;
- prováděl periodickou kontrolu legálnosti instalovaného softwaru (licenční doklady na jednotlivé produkty archivovány na oddělení dokumentace SM);
- všem pracovníkům poskytoval školicí a poradenskou činnost;
- aktualizoval harmonogram postupné obměny a vybavování instituce výpočetní technikou i softwarem;
- prováděl aktualizaci a rozšiřování stávajících webových stránek Slováckého muzea, podílel se na přípravě stránek nových;
- prováděl zálohování důležitých dat SM UH;
- prováděl kontrolu integrity databází programů BACH.

Současný stav vybavení Slováckého muzea výpočetní technikou je následující:

- Hlavní budova: PC – 16 kusů; notebook – 3 kusy; server – 2 kusy; tiskárna – 10 kusů; skener – 3 kusy; kopírka 1 kus.
- Galerie: PC – 3 kusy; notebook – 1 kus; server – 1 kus; tiskárna – 3 kusy; skener – 1 kus; kopírka 1 kus.
- Archeologické oddělení a přednáškové centrum: PC – 4 kusy; notebook – 2 kusy; server – 0 kusů; tiskárna – 2 kusy; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů, multifunkční zařízení (tiskárna, skener, kopírka) – 1 kus.
- Konzervační oddělení: PC – 2 kusy; notebook – 1 kus; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.
- Památník Velké Moravy: PC – 1 kus; notebook – 0 kusů; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.
- Letecké muzeum: PC – 1 kus; notebook – 0 kusů; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.

Počítačová síť je vybudována v hlavní budově, v galerii, na detašovaném pracovišti Hradební a v objektu přednáškového centra s archeologickým oddělením. Internetové připojení hlavní budovy, galerie, pracoviště Hradební a přednáškového centra s archeologickým oddělením je zajištěno mikrovlnnou technologií. Instituce provozuje webové stránky s doménou www.slovackemuzeum.cz, elektronickou odbornou knihovnu s adresou <http://knihovna.slovackemuzeum.cz> a speciální oborové stránky www.medaile-uh.blog.cz. Každý z pracovníků muzea má vlastní e-mailovou schránku. Ve všech pokladnách instituce je zavedena technologie PC pro prodej a tisk vstupenek a ostatního zboží.

Personální obsazení Slováckého muzea v Uherském Hradišti k 31. 12. 2008

	Jméno a příjmení	Pracovní pozice
1	Berková Kateřina	konzervátor
2	Bilíková Marie	dokumentátor
3	Bláhová Jaroslava	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
4	Čevelová Květoslava	uklízečka
5	Dudová Magda	pokladní (Slovácké muzeum)
6	Floriánová Olga, Mgr.	etnograf
7	Frolcová Milada, PhDr.	historik umění
8	Frolec Ivo, PhDr.	ředitel
9	Habartová Romana, PhDr.	etnograf
10	Chvalkovský Ladislav	fotograf
11	Chvalkovský Ladislav	technik EZS, EPS, PTV
12	Jordán Michal	terénní technik archeolog. výzkumu
13	Jordán Michal	správce počítačové sítě, technik
14	Kedroň Bohumil	pokladní (letecké muzeum)
15	Knot Augustin	průvodce, ostraha (areál lid. staveb Topolná)
16	Kolečkářová Radka	dokumentátor archeolog. úseku
17	Kondrová Marta, Mgr.	etnograf
18	Kužilková Jarmila	uklízečka
19	Maňasová Zdenka	knihovnice (zástup za mateřskou dovolenou)
20	Marholtová Jolana	účetní (zástup za mateřskou dovolenou)
21	Martykánová Marie, Mgr.	historik umění
*22	Mátlová Iveta, Mgr.	knihovnice (mateřská dovolená)
23	Menoušková Dana, Mgr.	archeolog

24	Mynář Vít	konzervátor
25	Peková Mária	pokladní (Slovácké muzeum)
26	Pelikánová Emilie	výtvarník
27	Pohlová Irena	uklízečka
28	Portl Pavel, Mgr.	historik
29	Raštica Bernard	údržbář, výstavář
30	Rašticová Blanka, PhDr.	vedoucí historik, zástupce ředitele
31	Richter Zdeněk	údržbář, výstavář
32	Severin Jiří, Mgr.	projektový manažer
33	Směřička Ludvík, ing.	pokladní (letecké muzeum)
*34	Sovišová Dagmar	účetní (mateřská dovolená)
35	Strachotová Eva	uklízečka
36	Stýskal Zdeněk	údržbář, výstavář
37	Stýskal Zdeněk	referent BOZP, PO, CO
38	Šebková Veronika	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
39	Štefánková Ludmila	konzervátor
40	Taláková Zdeňka	provozní, asistentka ředitele
41	Tarcalová Ludmila, PhDr.	vedoucí etnograf
42	Vaškových Miroslav, Mgr., PhD.	vedoucí archeolog
43	Zemánková Helena	dokumentátor
44	Zpěváková Jitka	vedoucí ekonom

JAK SE RODÍ EXPOZICE PÁLENÍ

Marta Kondrová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti se již od roku 2004 zabírá myšlenkou vybudování expozice, která by byla věnována podomácké výrobě ovocných destilátů na moravsko-slovenském pomezí. Původní záměr vybudovat nový objekt v areálu památkově chráněných rolnických usedlostí čp. 93 či 90 v obci Topolná se ukázal jako velmi problematický. Zejména z hlediska situování nového objektu, který by si „muzeum pálenic“ vyžádalo.

V roce 2007 se otevřela nová možnost řešení záměru. Ke spolupráci byla získána obec Vlčnov, která nabídla k realizaci expozice pálenic objekt stodoly v areálu usedlosti čp. 65. Stavení má zachovanou původní dispozici i vybavení, které dožilo spolu s poslední majitelkou a obyvatelkou, jejíž příbuzní Obecnímu úřadu objekt na začátku 90. let odprodali. Tato usedlost, ležící v centru obce, je využívána pro pořádání kulturních akcí, zejména v rámci Vlčnovských slavností s jízdou králů či *ochutnávky vdolečků*. Pro další aktivitu spojené s tímto objektem však obec plánuje jeho potřebnou rekonstrukci. Objekt stodoly, ležící v humně se ukázal být jako vhodný pro záměr Slováckého muzea na vybudování stálé expozice „pálenic“. Na začátku roku 2008 byla dohodnuta konkrétní podoba projektu a zajištěny projektové dokumentace i architektonický návrh. Současně probíhala jednání o spolupráci mezi Slováckým muzeem, Trenčianským muzeem v Trenčíně a Centrem tradičnej kultury v Myjave, které projevily o řešení této problematiky zájem a v rámci příhraniční spolupráce plánují vybudování podobné stálé expozice *Ludové pálenice Myjavská a Slovácka* v Gazdovskom dvore v Turej Lúke. Společný projekt byl zpracován do konce května 2008 a podán ke schválení v rámci programu Přeshraniční spolupráce ČR a SR. Projekt tak bude spolufinancován z Evropského regionálního rozvojového fondu. Současně započaly intenzivní práce k uskutečnění záměru expozice.

Na přípravě scénáře expozice se podílí PhDr. Ivo Frolec, Mgr. Jiří Severin a Mgr. Marta Kondrová ve spolupráci s ing. arch. Ivanem Havlíčkem a Mgr. Františkem Petrákem, kteří připravili výtvarné a architektonické řešení. Již od roku 2004 probíhá shromažďování předmětů pro plánovanou expozici. Prostřednictvím nákupů, darů, ale především jako předměty zabavené při trestné činnosti domácí výroby destilátu se do Slováckého muzea dostalo 19 destilačních souprav či jejich částí. Jedná se převážně o mladší produkci podomácky vyráběných kotlů a zařízení. Expozice i plánovaný průvodce v tištěné i webové přístupné podobě si klade za cíl přiblížit fenomén domácí výroby ovocných destilátů na moravsko-slovenském pomezí, zejména jeho historii, které byla doposud věnována mezi odborníky pozornost jen okrajově.

Znalost výroby alkoholických nápojů přítom sahá až do starověku. Původně se sladké plody nechávaly samovolně zkvasit a po té se šťáva pila bez další úpravy. Kdo a kdy objevil princip destilace, na to se názory rozcházejí. Zda znali princip destilace již starověcí Egypťané či jej objevili arabští lékaři nebo mnichové v italských kláštřích v 10. století se pravděpodobně nepodaří jednoznačně určit. Přesný popis destilačního zařízení se objevil ve 13. století. Ve středověku byl líh získaný destilací považován za lék téměř proti všem nemocem a byl nazýván jako *Aqua vitae* – voda života nebo také atvavit. „*Aqua vitae je matkou, paní, královnou všech léků, zničí každý jed, brání hnilobě, pomáhá proti každému vnějšímu i vnitřnímu svízeli, zvláště proti chladem vzniklému utrpení, udržuje teplotu těla a tím mládí a život. Nutno však používatí tohoto prostředku vzhledem k jeho síle opatrně.*“ (Dyr, J., Dyr, J. E.: *Výroba slivovice a jiných pálenek*. Praha 1944.)

Původními surovinami k výrobě pálenky bylo zkvašené víno či vinné nebo pивní kvasnice. Destilace tak byla poslední možnou záchranou zkaženého piva nebo vína či odpadů získaných

1. Malý kotel s víkem a mícháním k domácímu pálení slivovice, E 33.378, sbírka Slovákého muzea v Uherském Hradišti. Foto: M. Kondrová.

2. Výklopné kotle k pálení slivovice zabavené celním úřadem v r. 2005, E 33.566, E 33.567, sbírka Slovákého muzea v Uherském Hradišti. Foto: M. Kondrová.

3. Kvas ze švestek připravený ke zpracování ve vličnovské pěstitelské páleníci. Foto: M. Kondrová 2008.

při jejich výrobě. Pálení z ovocných kvasů se rozšířilo na Moravě zejména v 16.–17. století, kdy jako surovina sloužily plané trnky, hrušky, jablka, ale také míšpule, plody jalovce, bezinky, šípky a mimo to také obilí. Právě díky výrobě pálenky z obilí a četným zákazům tohoto počínání se dozvídáme o značném rozšíření vinopalen v tomto období. Nejprimitivnější domácí způsob destilace představuje tzv. *lavórovica*. Zkvašené ovoce, především podřadné a zkažené, se umístilo do hrnce, do kterého se na třínožku dala miska a celý hrnec se zakryl velkou mísou (lavorem). Zahříváním kvasu se vznikající alkoholové páry kondenzovaly na dně mísy a kapaly do postavené misky. Pálenka takto získaná byla podřadná a její kvalita se zlepšovala opětovnou destilací.

K masovému rozšíření pálení ovocných destilátů, především ze slivového ovoce došlo na Moravě v 19. století. Velkou zásluhu na tom měl také zákon z roku 1835, který umožňoval vypálit určité množství kořalky bez povinnosti zdanění. To vedlo k pořizování menších kotlů, zejména sedláky, kteří si je mezi sebou pravděpodobně i půjčovali. V roce 1888 bylo novým říšským zákonem ustanoveno, že toto množství (56 litrů 50 % pálenky) smí každý vypálit pouze z vlastního ovoce, na vlastním pozemku, což má za následek pořizování vlastních kotlů k pálení mezi sedláky i chalupníky. V roce 1923 bylo množství nezdaněné pálenky sníženo na 30 litrů a později byla tato výhoda zrušena úplně. Od začátku 20. století se objevují také palírny spolkové. Členové hospodářských jednot je užívali ke zpracování ovoce z vlastní produkce a vzhledem k finančním možnostem hospodářských spolků si mohli dovolit kvalitnější a samozřejmě také nákladnější zařízení, což se příznivě odrazilo na kvalitě pálenky. Častými výrobci kořalky byli také hospodští, kteří pálili na vlastních zařízeních a většinou i řádně zdaněnou kořalku přímo distribuovali. Se zrušením výhody pálení daně prosté kořalky se domácí způsob výroby slivovice posunul mimo zákon, ale *černé pálení* pokračovalo na moravsko-slovenském pomezí i nadále. Stalo se fenoménem, stejně jako požívání kořalky při řadě příležitostí v životě rodiny i při svátcích a slavnostech během roku. Slivovice je dodnes považována za domácí všelék, který se při „správném dávkování“ a vnitřním i zevním použitím užívá k léčení drobných neduhů. Lahodnou chuť slivovice i její účinky opěvuje i řada písní. Domácí výrobě slivovice a všemu co souvisí s její přípravou i konzumací se bude věnovat expozice pálenic ve Vlčnově, jejíž otevření je plánováno na říjen roku 2009.

Marta Kondrová

RUČNÍ VÝROBA TEXTILNÍHO KVÍTÍ NEZANIKÁ – TVORBA MARIE SKREŽINOVÉ

Romana Habartová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Voničky a kytičky z živého *rostlého* a umělého *krámského* kvítí tvořily odedávna drobnou, ale významnou součást oděvu s věrskou, znakovou i dekorativní funkcí. Dodnes představují specifickou ozdabu, která v lidovém oděvu a také v civilním oblečení upozorňuje na určitou funkci a znak svého nositele. Jsou odznakem svobodného stavu mužů (mládence, odvedence, družby, ženicha) i žen (družičky, nevěsty). Voničkami se odlišovaly děti, mládež a skupiny lidí se spolupatříčností k určité příležitosti, slavnosti či obřadu rodinného i výročního charakteru.

O výrobě a prodeji umělých květin se dnes dočteme především ve fondech archivů a jejich živnostenských rejstřících. Mezi svobodnými a řemeslnými živnostmi ve fondu Archivu města Uherské Hradiště a Okresního úřadu Uherského Hradiště nalezneme například informace o vydání živnostenského listu Heleně Klimeschové (nar. 1877), určeného k provozování *živnosti modistské s prodejem umělých květin*, která v Uh. Hradišti fungovala od roku 1898 do roku 1925. V roce 1893 žádala o vydání živnostenského listu *k provozování živnosti květinářské totiž vyrábění a prodej květin strojených* v domě č. 68 ve Sloupského ulici Josefa Vyslouzilová. V roce 1905 bylo uděleno živnostenské povolení Beatě Soldanové (nar. 1850, Jalubí), příslušné do Uh. Hradiště, k prodeji *poutního zboží, růženců, obrázků, sošek, modlitebních knížek a květin na výročních trzích, poutích a kostelních slavnostech a při odvodech v Uh. Hradišti i na venkově* a v roce 1911 jí byl doplněn živnostenský list s tím, že je oprávněna také při odvodech na venkově prodávat květiny, které sama vyrábí. Živnost složila v roce 1914. V letech 1907–1909 fungovala v domě čp. 134 v Uherském Hradišti živnost Anny Hráské (nar. 1883, Mor. Ostrava, příslušná do Kolína), provozování *obchodu umělými květinami a náhrobními věnci*. V roce 1910 získala povolení k prodeji *umělých květin na týdenních a výročních trzích v Uh. Hradišti* Anežka Petrojová (nar. 1867, Březová), bydlící v Uherském Hradišti čp. 44. Živnost složila v roce 1913.

Slováckému muzeu se v minulých letech podařilo získat obsáhlý soubor krojových doplňků (vonic, voniček, věnečků, jednotlivých rostlinných komponentů), ale i pracovního nářadí a vybavení specializované dílny Firmy *J. Perutka, výroba a vývoz umělých květin, listů a náhrobních věnců, Uh. Hradiště*. Dle živnostenských rejstříků byl Marii Nevařilové, později provdané Perutkové, udělen živnostenský list na výrobu umělých květin se stanovištěm živnosti v Uherském Hradišti v domě čp. 147 v roce 1909. Později byla tato živnost spojena se živností jejího manžela Jana Perutky (psáno i Peroutka), který provozoval pohřebnictví na čp. 14 v Uherském Hradišti. Jeho živnost se týkala *prodeje rakví kovových a dřevěných, všech pohřebních potřeb a svící a devotoniálů v Uherském Hradišti* na čp. 12/13. V roce 1911 si Marie Peroutková otevřela ještě filiálku v Uherském Brodě, v Komenského ulici čp. 113. Názvy jejich živností byly většinou označovány jménem a druhem provozované živnosti, např. *Jan Perutka – výroba a prodej umělých květin* nebo *Marie Perutková – květinářský závod*. Od roku 1929 se stala jedinou provozovatelkou této živnosti (Jan Peroutka zemřel 24. 4. 1928). Živnost *květinářství – výroba a prodej* byla složena dne 31. 12. 1948. V roce 1934–1944 fungovala ještě živnost vztahující se *na prodej umělých kytic ve stánku před budovou městské reduty* Františka Machálka (nar. 1878, Kunovice) z Uh. Hradiště, Kollárova tř. 477 a v letech 1946–1949 pak živnost na výrobu umělých květin se stanovištěm v Uherském Hradišti čp. 263 Anny Dittrichové (nar. 1906, Ivančice).

Zajímavé a nápadité upoutávky a reklamy ukrývá také dobový regionální tisk, ale to je úkol jednoho z příštích příspěvků, který bude pojednávat o zmíněném fondu Slováckého muzea.

Po druhé světové válce, v letech 1948–1950, provozovala jako poslední výrobu umělých květín v Uherském Hradišti čp. 14 Marie Jilíková. Poté *byla její živnost dána do klidu* v souvislosti s likvidací živností a jejich začleňováním do nově vznikajících komunálních podniků v padesátých letech 20. století. Ruční výroba textilního kvítí však nezaniká. Již patnáct let se výrobě umělého kvítí každodenně věnuje Marie Skrežinová ze Zlechova, která navazuje na dlouholeté tradice svých rodinných příslušníků.

Rodinná tradice

Marie Skrežinová se narodila 7. listopadu 1944 v Uherském Hradišti, v dělnické rodině pokrývače Ladislava Marťána (16. 7. 1919–1970) z Břestku. Matka Marie, roz. Hrabcová (8. 12. 1922–27. 1. 1994) se vyučila v Kyjově u strýce Jiřího Kleina, který byl majitelem dílny a obchodu, zabývající se výrobou věnců a kytek. Pracovala v pohostinství v Břestku, pod Břestickou skalou, ale přivydělávala si práci pro kyjovskou výrobu, pro kterou jako neteř vedoucího provozovny zhotovovala voskové a textilní kvítí, jež se v dílně v Kyjově kompletovalo. Strýc Jiří Klein měl dílnu v rodinném domě čp. 2 180 v ulici Mezivodí, z níž byl produkován široký sortiment řady druhů textilního, papírového a voskového kvítí, vázaly se zde věnce a vonice ke krojům, k rodinnému a výročnímu zvykosloví, především ke svatbám, k odvodům, hodům a dožínkám. V té době byla výroba stále rozsáhlá. V dílně pracovalo pět zaměstnanců a další desítky pracovníků vypomáhala dílně podomácky. V roce 1942 se jí narodil syn Ladislav a v roce 1944 dcera Marie. Matka se podruhé provdala za Františka Hejdu v roce 1962. Pracovala jako hospodská ve Stupavě. Po čtyřech letech se vrátila do Buchlovic, věnovala se práci v cukrárně jako prodavačka, byla zaměstnancem Jednoty, kterou zastupovala v různých funkcích. V sedmdesátých letech si rodina zakoupila domek ve Zlechově č. 60, kde žije Marie Skrežinová dodnes. Maminka Marie Hejdová pracovala poté ve Slezanu jako tkadlena, předlana a podomácky se zájmově věnovala výrobě kytiček a krojových doplňků podle požadavků veřejnosti. V Kyjově postupně zanikala dílna s krojovými doplňky z textilního kvítí strýce Jiřího Kleina, který zestárl a neměl své nástupce. Rovněž zájem o sortiment poklesl. Na sklonku života mu s výrobou pomáhala už jen jeho žena a výroba přecházela do útlumu, proto si jejich neteř, která o tuto práci projevovala zájem, odkoupila za symbolickou cenu dvě zařízení – tepelný a studený stroj, raznice a formy na tvarování lístků.

Marie Skrežinová byla do problematiky výroby zasvěcována od útlého věku. Výtvarné sklony projevovala od dětství, ráda šila a kreslila. Život u nich doma byl však velmi těžký, maminka děti živila sama, takže se musely od malička o sebe samy postarat. Proto si našla praktické uplatnění, v letech 1959–1963 se vyučila šičkou obuvi ve Zlíně. Po vyučení zastávala tuto funkci čtyři roky ve Svitě Zlín, kde bydlela na internátě. Poté přešla do Uherského Hradiště, kde se věnovala šití konfekčních oděvů. V tu dobu už soustavně pomáhala mamince s výrobou umělého kvítí, které matka odevzdávala do kyjovské výroby jako řada dalších podomáckých zaměstnanců. Maminka pro ně vyráběla jednotlivé kusy, navlékala a lepila myrtu, zhotovovala kvítky, kompletovala kytky, navlékala perličky do hvězdíc apod. Se vším si mladá Marie dokázala zručně poradit. Matka Marie Skrežinové se práci věnovala jen okrajově, protože přinášela minimální finanční částku do rodinného rozpočtu. Důvodem bylo oslabení církevních svátků, pro něž se většina pentlení, čepení a věnečků dříve zhotovovala.

V roce 1967 se Marie Marťánová provdala. Bydlela u rodičů v Buchlovicích, kde se jí v tomto roce narodil syn Robert, který záhy vážně onemocněl, což zapříčinilo i její rozvod. V roce 1971 se šťastně provdala za Pavla Skrežinu z Trnavy, kterému byl jako zaměstnanci dolů přidělen byt v Českém Těšíně. V roce 1976 se jim narodila dcera Pavlína. Když byly děti malé, stále pomáhala dělat kvítky a kompletovat je do vonic a voniček pro Kyjov, kde byl zaměstnán už jen prastrýc. Výroba šla brzy do útlumu. Marie si nemohla dovolit od dětí odejít do práce kvůli jejich zdravotnímu stavu. V osmdesátých letech sama vážně onemocněla a nemohla vykonávat fyzicky těžkou práci, ale podařilo se jí získat funkci vedoucí zdejšího

Kulturního domu. Po převratu ukončila činnost i šachta, kde pracoval manžel. Přišel o práci a ze zdravotních důvodů musel nastoupit do předčasného hornického důchodu. Rodina se proto rozhodla vrátit se v roce 1990 zpět na Moravu, kde oba hledali práci. Dcera Pavlína se vyučila v letech 1990–1992 ve Slezanu Frýdek-Místek ve Starém Městě, ale po ukončení školy Slezan vyučenky nepřijímal, proto i s maminkou přijaly nabídku švadleny na konfekčním oddělení družstva Slovač v Uherském Hradišti, v Průmyslové ulici. Po třech letech zůstala Marie Skrežinová z důvodu vážné nemoci matky doma. Plně ji musela zastoupit v její podomácké práci s voničkami, starala se i o nemocného otce. K tomu se přidružily vlastní nemoci a její zdravotní stav už nedovolil vrátit se zpět do zaměstnání. Zůstala do dnešních dnů v domácnosti bez nároku na důchod a od roku 1994, po smrti matky, se zabývá výrobou drobného umělého kvítí systematicky.

Technologie výroby umělého kvítí – příprava látek

Řemeslo Marie Skrežinové představuje výrobu drobného textilního kvítí a jeho kompletování do různých krojových součástí, obřadních a slavnostních atributů výročního a rodinného charakteru. Mohlo by se zdát, že se jedná o nenáročnou činnost, ale opak je pravdou, jednotlivé technologické postupy jsou obtížné i fyzicky náročné. Vlastní práce začíná přípravou látek, z nichž se květy vyrábějí. Nejpoužívanější textilí je brokát, který si musí autorka podle znalostí příslušné lokality nebo regionu sama nabarvit do požadovaných tónů. Marie Skrežinová zná lokální odlišnosti, respektuje a ctí je, neboť dobře ví, že každá obec či oblast má svá specifika. Odráží se i v takových detailech, jakými jsou na první pohled nenápadné kvítky, které jsou jiné v každém regionu a slouží pak ke kompletaci krojových doplňků jako jsou voničky, věnce, čepení a další drobnosti. Podle slov Marie Skrežinové – *voničky a věnce patří k tradičnímu krojovému oděvu zrovna tak jako kordulka nebo mužské nohavice. A na to se někdy pozapomíná.*

Látku musí autorka nejdříve nabarvit speciálními textilními barvami, které zdědila po předcích ještě z dob Rakousko-Uherska, kdy se nakupovaly ve Vídni. Barvy jsou míchané ve vodě a líhu, obarvenou látku pak škrobí jedlou želatinou a vypíná na jednoduchém dřevěném rámu o rozměru 1×1,5 m, aby bylo zajištěno napnutí a maximální vytažení

Marie Skrežinová ukazuje obarvený naškrobený kus jemného brokátu.

látky do plochy. Po zaschnutí se látka musí speciálně poskládat na osm dílků. Z ní se pak raznicemi vysekávají potřebné polotovary – květy, kvítky, drobná kvítečka. Vysekávání je fyzicky náročné, neboť se na řeznickém ponku přikládá textilie na plochu a látka se proráží pomocí dřevěných těžkých kyjí – palic. Jsou speciálně vyráběné na objednávku frézováním z hmoty pertinax. Vzhledem k tomu, že je nutné vyvíjet velké úsilí pro vlastní úder, dochází k brzkému opotřebování materiálu (viz opadaná hmota z palic), ale vysekávání má negativní dopad i na zdraví výrobce. Autorka si postupně připravuje podle raznic nejrůznější druhy květů – pomněnky, plátky růží, konvalinky, jablečné kvítky, chrpy, blatouchy, sedmikrásky, koptretiny, vlčí máky, lístky zeleně – myrty, lístky ovocných stromů, jmenovaných rostlin, trav, kopřivy apod. Marie Skrežinová si s předstihem vytváří sklad textilních rostlinných plátků a polotovary má precizně roztríděné a popsané ve vlastním archivu.

Tepelné a studené presování

Presování představuje specifickou součást práce, při němž vkládá autorka textilní lístečky po jednom kuse do malých forem z mosazi, speciálně vyráběných v puncovně. Plátky ukládá do presovací formičky, kterou vloží pod lis – pres, který je tepelný a musí se nahřát přísunem energie ze sítě a nohou zajišťuje snížení tlakového bodu po železném rameni. U studeného presu se také kvítky vkládají po jednom lístku do formy z mosazi, vsunou se pod presovací rameno a pomocí ruky směrem zezadu dopředu se vyvíjí tlak na formičku. Poté se natvarované kvítko vyndá z formičky a může sloužit k dalšímu zpracování a kompletování. Tento způsob a úprava lístků květin se používá na všechny typy kvítků, které autorka ovládá a na které má mosazné formičky – např. pomněnky, růže, blatouchy, ovocné kvítky.

Vysekávání drobných kvítků na ponku pomocí raznice kyjem z pertinaxu.

Tepelný lis – pres a vkládání kytek do kovové formy pod lis k vytvarování lístů pomněnky.

Kuflírování, drátkování a obalování

Práce kuflírování spočívá v nahřívání speciálního zařízení – železných nástrojů nebo želízek nad lihovým kahanem, jimiž se tlakem za velkého fyzického úsilí vytlačí plastický tvar v připravených listcích, které má autorka položené na hrubé podložce z molitanu, obaleném v bílém plátně. Vykuflírované listky kvítků se navlékají na připravené drátky, které představují další okruh časově náročných přípravných prací. Marie Skrežinová nakupuje včelařské drátky ve specializovaných prodejnách se zahrádkářskými potřebami nebo v prodejně Ferony. Často si drátky potřebné pro zhotovení kvítků smotává sama do dvoj, troj i čtyř početných motouzků, podle toho, k čemu jsou určeny. Ze speciálně připravených a sestříhaných drátků stříhá určité velikosti, podle toho, o jaký finální výrobek půjde.

Každý květ umístěný na věnci, věnečku, voničce nebo vonici má svou délku i sílu. Další práci s drátky představuje jejich omotávání papírem, opět v závislosti na tom, k čemu je kvítek s lodyhou určen. Omotávají se předem připraveným na proužky nastříhaným jemným papírem, nejčastěji krepovým, z něhož autorka speciálním nožem – knýpem řeže úzké proužky. Také omotávání vyžaduje talent, rutinu a zkušenost, protože se musí velmi opatrně rovnoměrně namotávat se stabilně působící silou v prstech. Tlak v zápěstí musí být tak velký, aby papír pravidelně a stejnoměrně přilnul k drátku a časem se nezačal odmotávat. Marie Skrežinová se soustavnou prací způsobila vyhlazením deformaci kůže rukou a ztrátu citu v konečcích prstů, které jsou nejvíce namáhány při tvorbě nejmenších, nejoblíbenějších a nejrozšířenějších kvítků v jejím sortimentu jako jsou drobné pomněnky nebo konvalinky. V další fázi výroby textilních květů po obtočení drátku papírem si autorka namáčí speciální lepidlo, které musí být podle staré receptury a v daném poměru vyrobeno z mouky, vody, umělé klovatiny a lepidla na papír. Při postupu namáčí špičku drátku do lepidla a nasunuje na něj jednotlivé drobné lístky květů. Na drátcích má tak připraveny kvítky, ty pak podle požadovaného zboží kompletuje do kytiček nebo větviček, které následně využívá ve věncích, voničkách, vonicích, právech.

Namáčení špičky drátku do speciálního obarveného lepidla.

Kompletování kvítků pomněnek na drátcích do voniček.

Kuflírování – nahřívání železek nad lihovým kahanem.

Kuflírování – tlak železek do plátku květu na molitanové podložce.

Finalizace výroby

Marie Skrežinová nejraději využívá pro zhotovení nového zboží starý vzor vonic či pentlení, podle kterého se v první řadě učí rozeznávat jednotlivá specifika lokalit a regionů. Ke kompletování výrobků, které představují malá umělecká díla, je zapotřebí výtvarný talent, představivost a cit. Marie Skrežinová musí ovládat přesné míry finálních výrobků, neboť každý věnec má svůj specifický tvar – kruh, loďku, ovál, půlkruh, různou velikost, délku a šířku ocasu nebo copů. Při skládání krojových součástí si nemůže autorka dovolit experimentovat, krojové součástky mají rozměr daný tradicí a charakterem kroje v regionu.

Autorka si doposud nevytvořila archiv výrobků, ale dokumentuje pro svou osobní potřebu a pro dceru Pavlínou celou přípravu zhotovování jednotlivého druhu sortimentu. Věnce váže od středu směrem k pravé straně, s kvítky do sebe zapadajícími v daných odstupech, poté musí výrobek obrátit a váže druhou stranu ve stejném pořadí a ve stejných vzdálenostech. M. Skrežinová si proto založila poznámkový aparát, který zůstává rodinným tajemstvím.

Marie Skrežinová do výroby a kompletování umělých krojových i konfekčních zdobných věnečků a voniček zasvětila svou rodinu. Výrobu kvítků dnes ovládá i dcera Pavlína Skrežinová (16. 5. 1976), která od dětství nahlížela pod ruce babičce Marii Hejdové i matce Marii Skrežinové. Autorka využívá při fyzicky těžší manuální práci - při vysekávání kvítků na ponku také manžela Pavla. O neobvyklé řemeslo byl velký zájem především po roce 1990, kdy se na tvůrkyni obracela řada soukromých škol a učilišť s obory zaměřenými na specifické ruční dovednosti. Pozornost byla upřena hlavně na neobvyklé stroje, s nimiž M. Skrežinová pracuje a školy měly zájem je odkoupit. M. Skrežinová v té době uspořádala doma několik předváděcích dnů, kde se mistři oborů seznámili se základy technologie výroby kvítí, ale po zjištění náročnosti a nepřeborného množství úkonů, které si celá příprava a realizace výroby vyžaduje, zájem o zaškolení zanikl.

Příprava mosazných forem pro studené lisování.

Ukázka vylisovaných kvítků růžičky a jejich kompletace.

Kompletování růžového poupátka.

Perličkování.

Bílý věnec s copy z Uherskohradištska (Zlechov, Polešovice).

Jednotlivé komponenty – kvítky, lístky, kuličky z foukaného skla.

Čepení – kotůč, rantál – Velké Bílovice.

Marie Skrežinová pravidelně nabízela a prodávala odvedenecké voničky a vonice do zrušení povinné základní vojenské služby v roce 2003, při odvozech chlapců v Uherském Hradišti, kam přijížděli chlapci z celého regionu. Odvedenecké vonice si zakupovali ke kroji i civilnímu oděvu. Po zrušení vojenské služby odbyt pro tuto příležitost zanikl. Dodává jednotlivé druhy samostatných kvítků pravidelně na Hornácko, kde z nich zdejší specialistky zhotovují krojové součástky podle místních zvyklostí. Tato forma spolupráce je však pro M. Skrežinovou nevhodná a nerentabilní. Její sortiment získává větší uplatnění s nárůstem zájmu o rozvíjení lokálních tradic a podporou tradiční kultury na vesnicích a s rozvojem mikroregionů. Je zvána na různá setkání, hody, poutě, jarmarky, ale její zdravotní stav jí nedovoluje pravidelně se těchto aktivit účastnit. Příležitostně navštěvuje přehlídkové, prezentační akce v Kyjově, Uh. Hradišti, Hodoníně, na výstavišti v Brně, ve Strážnici, v Žarošicích. Její sortiment lze zakoupit v prodejních s krojovým zbožím v Brumovicích a v Uherském Hradišti. Práce je natolik specifická a náročná, že nezajišťuje výrobkyni dostatek finančních prostředků. Možnost objednávek a nákupů sortimentu podle krajových zvláštností a požadavků nabízí M. Skrežinová přímo ve svém rodinném domku ve Zlechově.

Autorka si dokonale osvojila znalost této náročné a specifické technologie, v níž pokračuje v rodové linii už jako pátá generace. Své znalosti a dovednosti předala své dceři Pavlíně Skrežinové, se kterou neuznávají výrobu voniček z kupovaného svérázového a kyčového kvítí, dováženého z Číny nebo z Polska, jak to praktikují někteří výrobci na Slovácku či jinde v republice. Její sortiment dnes představují vonice ke kroji, věnce, věnečky, kotůče, pentlení, bílé věnečky k prvnímu svatému přijímání, ke slavnosti Božího Těla, k birmování, k lidovému oděvu i k městskému oblečení pro družičky, mládence a nevěsty, voničky ženichovské i družbovské, drobné komponenty do hodových a fašankových práv, kde vedle drobného umělého kvítí dodnes používá k dozdobení další drobné prvky – hranatá a kulatá zrcátka, obsmykovaná kovovými drátky, perličky z foukaného skla, náhražky dracounů a podobně.

Marie Skrežinová je poslední tvůrkyní zabývající se výrobou jednotlivých textilních lístečků a následným kompletováním kvítí do voniček, věnečků, věnců, vonic, obřadního pentlení a čepení, do hodových práv a dalších doplňků, ovládá jejich tvarosloví a barevnost ve většině obcí Uherskohradištska, Kyjovska, Strážnicka, na Podluží, na hanácko-slováckém pomezí. Věnuje se výrobě sortimentu pro Brněnsko, Hanou, na severní Moravu, donedávna dodávala doplňky také do Čech a na Slovensko. Za tuto práci byla Marie Skrežinová v roce 2008 vyznamenána cenou ministra kultury České republiky – Nositel tradice lidových řemesel.

Mužská vonice – Brumovice, Velké Pavlovice.

CENTRUM PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU ZLÍNSKÉHO KRAJE A GRANTOVÉ PROJEKTY MINISTERSTVA KULTURY ČR V ROCE 2008

Olga Floriánová, Romana Habartová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti jako Ministerstvem kultury České republiky pověřené regionální pracoviště – *Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje* – k naplňování grantových úkolů MK ČR vycházejících z vládního usnesení č. 571/2003 *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice* přistoupilo v roce 2008 k realizaci dvou ministerských grantových úkolů. Již v roce 2007 započalo řešení několikaletého grantového výzkumu původního vesnického stavitelství ve Zlínském kraji – *Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji*. Plnění tohoto časově i realizačně náročného úkolu je teritoriálně prováděno podle jednotlivých okresů Zlínského kraje. Východisko výzkumu spočívá v identifikaci a základní dokumentaci staveb a objektů původního vesnického stavitelství v obcích jednoho okresu Zlínského kraje realizované v průběhu jednoho roku. V roce 2007 byl takto zdokumentován okres Uherské Hradiště – *Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji. I. Uherskohradištsko*. V letošní roce 2008 výzkum pokračoval v okrese Zlín – *Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji. II. Zlínsko*. V následujících letech se předpokládá podobně zpracovat další okresy Zlínského kraje – okres Vsetín a Kroměříž. Na plnění úkolu se pod záštitou dr. Iva Frolce, ředitele Slováckého muzea v Uherském Hradišti, podílel tým řešitelů z různých odborných institucí – dr. Věra Kovářů, dlouholetá významná vedoucí pracovnice Národního památkového ústavu v Brně, dr. Jana Spathová, vedoucí pracovnice Odboru památkové péče Zlínského kraje, ing. arch. Jaroslav Novosad, vedoucí pracovník Národního památkového ústavu v Kroměříži, dr. Alena Prudká, etnografka Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, mgr. Olga Floriánová, etnografka Slováckého muzea v Uherském Hradišti a Jan Kačer, student etnografie Filozofické fakulty MU v Brně. Každý z řešitelů prováděl samostatně výzkum ve vybraných obcích okresu Zlín podle jednotně stanovené metodiky. Řešitelský tým se pravidelně scházel na pracovních poradách, kde si sděloval své zkušenosti při realizaci grantového výzkumu a vytyčoval si a koordinoval další společné postupy.

Základem výzkumu byla prvotní identifikace – vyhledávání jednotlivých objektů lidového stavitelství podrobným průzkumem intravilánu i extravilánu sídelních jednotek. Každý z řešitelů tedy musel fyzicky projít a systematicky jednotlivě prozkoumat všechny jemu přidělené obce. V zorném poli odborného zájmu řešitelů se nacházely všechny typy objektů tradičního lidového stavitelství – např. zemědělské usedlosti, domkářská stavení, hospodářské stavby – stodoly, seníky, sušírny ovoce, vinné i hospodářské sklepy apod., sakrální objekty – zvonice, kapličky, boží muka, různé typy křížů, svaté obrázky, kamenné plastiky světců, a jiné. Všimli si i dalších důležitých znaků dotvářejících architektonický a urbanistický obraz sídel – sídelní krajiny, panoramat sídelních jednotek, vzrostlé i drobné zeleně, cest i mnohých dalších doplňujících detailů – např. plotů, ohrad, studní, zahrádek apod. Snahou řešitelů byla i dokumentace interiérů obytných jednotek (zemědělských usedlostí, domků), hospodářských částí a dvorů usedlostí, včetně jejich návaznosti na humna (zahrady). Toto kritérium však bylo závislé na možnosti fyzického přístupu do jednotlivých objektů. Zajištění přístupu do usedlostí se jeví a jeví po celou dobu terénních výzkumů jako určitý problém, neboť většina tradičních staveb je neobývaná, a není vždy jednoduché dopátrat se majitelů žijících ve vzdálených lokalitách od zkoumaného místa. Ne vždy je také majitel nakloněn fotodokumentaci interiérů své nemovitosti.

V roce 2008 bylo v okrese Zlín celkem zdokumentováno 118 sídelních jednotek. Fotodokumentací v terénu podle uvedených kritérií bylo získáno na 9 000 digitálních snímků zachycujících jak stavební celky a jejich důležité konstrukční detaily, tak i celkový charakter sídel či sídelní krajiny i mnohých doplňujících a sídlo dotvářejících faktorů. Fotografickou dokumentaci doplňují podle jednotného manuálu sestavené odborné popisy vybraných hodnotných objektů tradičního vesnického stavitelství v jednotlivých obcích okresu Zlín. Vzniká tak základní dokumentační databáze všech typů objektů lidového stavitelství, které se dosud zachovaly v obcích okresu Zlín.

Získaný soubor informací o současné podobě původního vesnického stavitelství v uvedené oblasti představuje základní platformu pro další, podrobnější odborné zkoumání (např. doplněním informací z literatury, archivních pramenů, rozhovory s pamětníky, stavební průzkumy a stavebně technické zaměření apod.), poskytuje jedinečný srovnávací materiál pro budoucnost i možnost srovnání s dosavadními poznatky a dokumentací tradičního lidového stavitelství v daném regionu i okolních oblastech. Z takto získaných poznatků lze například analyzovat inovační procesy v lidovém stavitelství, jejich příčiny a podněty i další důležité informace vedoucí k získání celkového obrazu vývoje původního vesnického stavitelství v určité národopisné oblasti Zlínského kraje. Získaný dokumentační materiál může být také východiskem pro výběr vesnických lidových staveb a objektů k jejich památkové ochraně i k určité revizi současného stavu již státem chráněných památek tradičního lidového stavitelství. Řešitelé výzkumu například v terénu často zjišťují, že se mnohé z památkově chráněných staveb nacházejí ve velmi špatném stavebně technickém stavu (někdy až havarijním), nebo jsou poznamenány nevhodnými stavebními úpravami či dokonce už fyzicky neexistují. Z jejich podnětu lze přijímat opatření k řešení dané situace.

Konkrétními výstupy z grantových výzkumů tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji jsou, mimo jiné, i propagačně zaměřené publikace *Lidové stavby známé neznámé*. Za každý zkoumaný okres by měla vyjít v následujícím roce po provedeném terénním výzkumu uvedená publikace s podtitulem daného okresu. Jejím cílem je osvětově působit především na obecní, městské úřady či majitele objektů původního vesnického stavitelství, a upozornit je jak na všeobecné hodnoty lidového stavitelství v jejich obci, tak i na konkrétní zajímavé stavby, a podnítit je tím k jejich ochraně a údržbě. Motivací pro vznik předpokládané série uvedených publikací je především skutečnost, že mnohdy chybí mezi majiteli nemovitostí i správních úřadů povědomí o skutečných tradičních i historických hodnotách staveb a objektů původní místní architektury, obvykle si neuvědomují, v čem jsou tyto stavby výjimečné a pro budoucí generace zachování hodné. Publikace si kladou za cíl upozornit touto cestou zainteresované subjekty na kvality místního lidového stavitelství i na jednotlivé hodnotné stavby. Při práci v terénu se řešitelé projektu často setkávají s velmi špatným stavebně technickým stavem těchto památek, které v současné době buď nejsou vůbec udržovány, nebo velmi často zcela podléhají stavebním modernizacím. Přitom jsou to právě původní vesnické stavby, které udávají charakteristický ráz našemu venkovu a jeho sídelní krajině, činí ji jedinečnou a pro turistické návštěvníky atraktivní. Jejich zánikem by zaniklo i významné kulturní dědictví, bez kterého by se vesnická sídla stala málo zajímavými, ztratila by svou originalitu. Globalizovaná urbanizace sídel sestávající z katalogových, trendových moderních domů stále více vytlačující tradiční vesnickou zástavbu nepřinese charakteristický výraz místní sídelní krajiny a nebude důvodem pro turistický rozvoj oblastí. K uvědomění si uvedených důležitých hodnot spjatých s tradiční architekturou a k pochopení jejího významu pro místní rozvoj mají přispět i plánované publikace. V roce 2008 byla vydána první z řady uvedených publikací - *Lidové stavby známé neznámé. Zlínský kraj – Uherskohradištsko* (kolektiv autorů – O. Floriánová, J. Kačer, V. Kovářů, J. Novosad, J. Spathová) mapující obce okresu Uherské Hradiště, zkoumané v předcházejícím roce 2007. Členěna je abecedně do kapitol podle jednotlivých obcí okresu – stručně se v nich zhodnocuje charakter tradičního stavitelství v konkrétních obcích, poukazuje se na zajímavosti či specifičnosti místního stavitelství;

nejhodnotnější stavby obcí jsou konkrétně uvedeny či popsány. V některých obcích zůstalo zachováno poměrně značné množství památek lidového stavitelství, jinde jich je podstatně méně či nejsou téměř žádné. I tuto zjištěnou realitu publikace odráží. Text ke každé obci doplňují ilustrující fotografie. Publikace zpracovávající obce okresu Zlín bude vydána v následujícím roce 2009.

Další formou dokumentace vybraných objektů původního vesnického stavitelství ve Zlínském kraji by se měla stát dokumentace stavebně technická, která by přinesla konkrétní technické údaje o té které stavební památce. Tyto údaje ani sebelepší fotodokumentace a odborný popis či zhodnocení stavby nemohou poskytnout. Bez konkrétních stavebně technických údajů k objektům lidového stavitelství nelze po této stránce provádět jejich srovnání ani hodnotné objekty zdokumentovat pro jejich případnou výstavbu, například v některém muzeu v přírodě. Proto tuto následnou část výzkumu založenou na stavebně technickém zaměření objektů považujeme za velmi důležitou a potřebnou. Předpokládáme provedení výběru nejzajímavějších lidových staveb z předcházejícího výzkumu v daném okrese a zadání jejich stavebně technického zaměření. Z terénního výzkumu uskutečněného v roce 2007 v obcích okresu Uherské Hradiště byla letos k stavebně technické dokumentaci vybrána podle finančních možností, které byly k tomuto účelu k dispozici, pouze jedna zemědělská usedlost. Zaměřena byla zemědělská usedlost čp. 68 z obce Vápenice ležící v národopisném regionu moravských Kopanic. Unikátně kompletně zachovaná usedlost sestává z dvojdílného obytného, štítově orientovaného domu vybudovaného technikou nabíjené hlíny a na něj do pravého úhlu navazujících chlévů, které jsou ze strany do dvora kryty dřevěným podsíňkem. K usedlosti patří opodál stojící roubená stodola, ve svahu nad domem drobná stavba samostatné pece na chleba a ve dvoře se nacházející ze dřeva roubené krmníky. Zaměření uvedených objektů usedlosti provedla firma Uhlpon z Uherského Hradiště.

Na dosavadní terénní výzkum původního vesnického stavitelství Zlínského kraje uskutečněného v roce 2007 v okrese Uherské Hradiště a v roce 2008 v okrese Zlín by měl navázat v následujícím roce 2009 výzkum v okrese Vsetín a v roce 2010 výzkum obcí okresu Kroměříž tak, aby byl naplněn celkový záměr grantového úkolu identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji.

*

Druhý grantový projekt ministerstva kultury, kterým se *Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje* v roce 2008 zabývalo, souvisel s naplňováním úkolů spojených s každoročně ministerstvem kultury vyhlášenými grantovými tématy v rámci projektu *Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v ČR*. Pro rok 2008 to bylo téma **Obyčejové tradice**. V jeho rámci se uskutečnil dotazníkový výzkum dané problematiky. Formuláře dotazníku připravil a doručil Národní ústav lidové kultury ve Strážnici. Regionální pracoviště Slováckého muzea dotazníky distribuovalo do všech obcí Zlínského kraje – na obecní a městské úřady i jednotlivým osobnostem, respondentům z obcí, kteří se zkoumanou tematikou zabývají. Další forma dotazníkového výzkumu probíhala osobním kontaktem s konkrétními respondenty z obcí. Tato forma výzkumu byla realizována studentskou výpomocí. Dotazníky bylo obeláno celkem 305 obcí Zlínského kraje (okresy Uherské Hradiště, Zlín, Kroměříž a Vsetín). Vyplněných dotazníků v tištěné nebo elektronické podobě bylo vráceno 245, což představuje celkovou návratnost přibližně 83 %. Z okresu Uherské Hradiště se vyplněné dotazníky vrátily ze všech obcí, tedy se 100% návratností. V ostatních okresech se pohybovala přibližně kolem 80 %. Nejnižší byla návratnost dotazníků z okresu Kroměříž. Ochota k vyplňování dotazníků u respondentů, obcí není příliš vysoká, a pro úspěšnou návratnost bylo potřeba provádět urgence. Shromážděné a podle okresů utříděné a spočítané dotazníky byly v požadovaném termínu odevzdaný Národnímu ústavu lidové kultury ve Strážnici.

V rámci vyhlášeného grantového tématu probíhala také řešení úkolu **Hodová tradice na Uherskohradištsku**, jejímž hlavním řešitelem byla PhDr. Ludmila Tarcalová, vedoucí etnografického oddělení Slováckého muzea, která se danou problematikou dlouhodobě zabývá.

Výzkum byl zaměřen na zpracování problematiky hodů v uherskohradištském děkanátu a vydání publikace. Sledoval identifikaci a dokumentaci soudobých projevů obyčejové hodové tradice v uvedeném regionu s prezentací důležitých linií, uchovávání vědomí a praxe regionální kulturní identifikace, s cílem zaznamenat cenný pramen pro další badatelské práce. Završením a výstupem tohoto důležitého bylo vydání reprezentativní odborné publikace *Hody s právem na Uherskohradištsku* autorky Ludmily Tarcalové.

Obce Zlínského kraje a uherskohradištského regionu patří k mimořádně příhodným oblastem pro zkoumání tradičních i současných jevů obřadní kultury, které byly zejména z období 19. a počátku 20. století zachyceny v řadě studií i sborníkových a monografických prací. Právě bohatství v minulosti zdokumentovaných tradičních rodinných a výročních obřadů dalo možnost jejich srovnávání s novodobými kulturními jevy a následně i k porozumění. Hodové slavnosti na Uherskohradištsku patří k živým jevům tradiční lidové kultury. V průběhu let 2003–2007 byl prováděn výzkum stavu hodových obchůzek s právem, které se tradují desítky let v různých obměnách. Dodnes mají zásadní význam v životě obce, zejména mladé generace. Publikace zachycuje důležité jevy v průběhu hodové slavnosti a poskytuje informace, včetně komparace s obdobím první poloviny 20. století. Ekonomické, politické i sociální změny ovlivnily podobu, ale funkčnost a poslání nenarušily, naopak posílily její existenci. Výzkum hodových slavností byl prováděn v 53 obcích okresu Uherské Hradiště, šesti obcemi zasahuje výzkum i do bývalého okresu Zlín. Fotodokumentaci hodových slavností v terénu bylo získáno na 1 000 snímků. Studium archivních fondů byla tato databáze rozšířena o 500 naskenovaných dobových snímků s hodovou tematikou. Výzkumnou oblastí je především uherskohradištský děkanát, kde se hodové průvody s právy dodnes provádějí. Výsledky výzkumu v knižní podobě představují souhrnný pramen, z něhož mohou vycházet další generace při šíření tradice lidové kultury v budoucnosti. Publikace bude jistě výchozím materiálem pro mladou generaci, zkušené i méně zkušené organizátory a účastníky hodových slavností.

*

Stěžejní náplní práce Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje ve Slovácském muzeu v Uherském Hradišti je prezentace tradiční lidové výroby a její dokumentace. I v roce 2008 se odborní pracovníci věnovali výzkumu tradiční rukodělné výroby s úsilím dalšího jeho prohlubování, aby výsledek bádání vytvořil co nejucelenější přehled o stavu a proměně těchto projevů kulturního dědictví. Na základě získané databáze se soustředilo na podrobnější studium významnějších výrobních technologií a nositelů tradice, jejich popularizaci a prezentaci odborné i široké laické veřejnosti formou tematicky zaměřených výstav, odborných kurzů či prezentačních programů tradiční rukodělné výroby a úsilí směřovalo k vydání katalogových a vizuálních materiálů. V edici *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice* se Centru péče o TLK v rámci projektu Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici podílelo na dokumentaci tradiční rukodělné výroby šití a zdobení krojových součástek. Dokument zaměřený na hotovení lidového oděvu na Uherskohradištsku byl realizován v dubnu, do konce roku byla vydána publikace *Textilní techniky IV. díl – 7. část*, autorky Romany Habartové. Publikace a doprovodný DVD dokument přibližuje práci krojové krejčí Boženy Habartové, která se specializuje na těžkou krojovou krejčovinu, na šití a zdobení krojů šňůrováním.

Do této kategorie spadá také realizace opakovaného výzkumu u uherskohradištského tvůrce Antonína Hájka z Mařatic (20. 6. 1938, Uherské Hradiště), který se více jak čtyřicet let zabývá především drobnou užitkovou a dekorativní uměleckou tvorbou, vycházející z tradičních postupů v oboru práce se dřevem. Jeho předměty soustružené ze dřeva a zdobené cínem jsou výrazem osobitého vytříbeného designu, autor v nich citlivě snoubí tradici se schopností přizpůsobit se ve tvarosloví době i prostředí. Na základě jeho archivních materiálů byl Romanou Habartovou vypracován katalog *Antonín Hájek – dřevo, cín, intarzie* se zachycením důležitých momentů jeho života, s představením technologických postupů a výběrem z autorova díla, který provázal stejnojmennou výstavu. Součástí projektu byly rovněž dopro-

vodné rukodělné programy, čtyři celodenní cykly výuky práce na historickém soustruhu, na němž si přes tři tisíce návštěvníků vyzkoušelo výrobu soustruhovaných hraček.

*

Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje Slováckého muzea v Uh. Hradišti se také podílelo na nominacích tradičních výrobců pro udělování ministerských a regionálních ocenění. V roce 2008 předložilo sedm návrhů kandidátů na udělení ceny města Uherské Hradiště - *Cenu Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby* (Jana Mikulcová, Ostrožská Nová Ves – kraslice, Antonín Hájek, Uherské Hradiště – soustružené dřevo, intarzie, Igor Chrástek, Zlechov – keramika, Zdeňka Vlachynská, Uherské Hradiště – kroje, Anna Pohunková, Uherské Hradiště – kroje, Marie Vojtěšková, Uherské Hradiště – kroje, Marie Sobková, Uherské Hradiště – keramika). Na základě nominací bylo v roce 2008 ocenění uděleno Antonínu Hájkovi, který se zabývá pracemi se dřevem a vyléváním kovem, se zachováváním původních technologických postupů, jež dosáhly vysoké umělecké úrovně.

Oborní pracovníci se podíleli rovněž na přípravě a předání nominací pro udělování ministerského oceňování Nositelé tradice lidových řemesel. Z nominovaných si titul v roce 2008 odnesla Eva Minksová z Velké nad Veličkou, zabývající se vyšíváním na počítanou nit a Marie Skrežinová ze Zlechova, která se věnuje práci v textilním oboru – výrobě kvítí, voniček, věnečků a obřadních zvykoslovných předmětů. Ocenění jim bylo předáno v rámci Národního zahájení Dnů evropského dědictví v Českých Budějovicích dne 10. září 2008.

Výstupy Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje Slováckého muzea v Uherském Hradišti v roce 2008:

- dokumentace tradiční lidové výroby – fotodokumentace, videodokumentace, zpracování medailonů, zpracování DVD (práce se dřevem, přírodními pletivy, šití krojových součástí...)
- metodická a koordinační činnost s partnerskými institucemi Zlínského kraje
- poradenství školám, institucím, souborům, jednotlivcům, státním správám a místním samosprávám
- řešení dotazníkového úkolu na téma *Obyčejová tradice*
- realizace odpovědných zásilek do 305 obcí Zlínského kraje
- předání dotazníků NÚLK
- řešení grantového projektu **Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji. I. Uherskohradištsko** – vydání publikace **Lidové stavby známé neznámé, Zlínský kraj I. Uherskohradištsko**
- řešení grantového projektu – **Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji. II. Zlínsko** – terénní průzkum, dokumentace
- řešení grantového projektu v oblasti obyčejové tradice – **Hodová tradice na Uherskohradištsku** – vydání publikace **Hody s právem na Uherskohradištsku**
- uspořádání reprezentativní výstavy keramiky, dokumentující TLV v oblasti práce s hlínou – **Na počátku byla hlína – Buchlovice**
- uspořádání reprezentativní výstavy **Lidoví malíři z rodu Hánů z Blatnice** – Brno
- získávání hmotných dokladů ke kompletaci sbírek
- popularizace zkoumaných jevů formou kurzu tradiční rukodělné výroby – kurz zdobení kraslic a kurz drobné figurální tvorby z kukuřičného šustí
- popularizace této činnosti v podobě výstavy výrobků účastníků kurzu
- popularizace a prezentace zkoumaných jevů formou jarních a zimních prezentačních programů pro děti a mládež
- popularizace a prezentace zkoumaných jevů v rámci Dnů evropského dědictví v Uh. Hradišti
- upořádání reprezentativní výstavy **Antonín Hájek – dřevo, cín, intarzie + vydání**

katalogu + interaktivní programy s výrobou dřevěných hraček na starobylém dřevěném soustruhu

- vypracovávání nominací pro udělení ocenění města Uh. Hradiště – Ceny Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby
- vypracování nominací pro udělování ceny ministra kultury Nositelé tradice
- uspořádání pracovní konference na téma ***Tělo jako kulturní fenomén***
- zpřístupnění výsledků svého bádání odborné i laické veřejnosti
- aktuální vkládání informací na www.lidovaremesla.cz a www.lidovakultura.cz.
- **ocenění České národopisné společnosti:**
- **1. cena za nejúspěšnější počín v oboru** – v kategorii **Vědecká konference** získala **PhDr. Ludmila Tarcalová**, předsedkyně subkomise a **PhDr. Ivo Frolec**, ředitel Slovákého muzea za přípravu a realizaci konference ***Dary a obdarování***
- **1. cena České národopisné společnosti za nejúspěšnější počín v oboru** v kategorii **Výstava, expozice** získalo **SM** za realizaci výstavy ***Aj, to sú maléri od Boha samého – Lidoví malíři z rodu Hánů, z Blatnice pod Svatým Antonínkem***. Ocenění převzala autorka scénáře a výstavy **PhDr. Romana Habartová**.

EVA MINKSOVÁ, VYŠÍVAČKA Z VELKÉ NAD VELIČKOU NOSITELKA TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL

Olga Floriánová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Ministr kultury České republiky každoročně uděluje pěti vybraným hotovitelům tradičních lidových výrobků prestižní titul *Nositel tradice lidových řemesel*. Slovácké muzeum v Uherském Hradišti patří k institucím předkládajícím ministerstvu kultury zpracované nominace lidových tvůrců, jež by si takové ocenění zasloužili. Tyto nominace se dosud při výběru odbornou komisí setkaly s téměř stoprocentní úspěšností. Z celkově pěti vybraných a ministrem oceněných kandidátů na titul *Nositel tradice lidových řemesel* pro rok 2007 byly tři ocenění kandidáti navrženi Slováckým muzeem. Patřili k nim: **Rozálie Blažková** s unikátní technologií pletení z kukuřičného šustí, kterou v našich zemích ovládá jako jediná, **ing. Hana Buchtelová** za ruční tkaní na tkalcovském stavu tradičních regionálních vzorů – tzv. hornácké činovatí, jejíž výroba je ohrožena zánikem a zabývá se jí pouze tato výrobkyně, a **František Tureček**, který se jako jeden z posledních výrobců věnoval ručnímu hotovení tradiční lidové obuvi, jejíž technologii mistrovsky ovládal. Pro rok 2008 byli Slováckým muzeem nominováni a mezi pět oceněných vybráni dva výrobci – **Marie Skrežinová**, která je v širokém okolí jedinou hotovitelku drobných zvykoslovných předmětů (voniček, dívčích věnců a čepení či ozdobných *pérek*) z ručně vyráběných umělých květin, a **Eva Minksová** za technologicky velmi precizně provedené vyšívání tradiční hornácké vyšivky, kterou ovládá již jen několik málo vyšivaček v oblasti.

Eva Minksová se narodila a žije ve Velké nad Veličkou, v centru národopisného subregionu Hornácko. Tato podhorská oblast Bílých Karpat je známá bohatstvím místní lidové kultury, která se projevuje nejen v charakteristickém písňovém a tanečním repertoáru, dochovaných původních stavbách, v každoročně se opakujících zvycích a obyčejích, rázovitém nářečí apod., ale i ve starobylém typu kroje a jeho výzdobě tradiční hornáckou vyšivkou. Dnes již tradiční lidový oděv přirozeně není běžnou součástí života zdejších obyvatel, ale obléká se při některých slavnostních příležitostech (hody, fašank, významné církevní svátky, ale především během regionálního folklorního festivalu při *Hornáckých slavnostech*). Vyšívání dříve běžně patřilo k základním dovednostem téměř každé hornácké ženy či dívky. Učily se jí od dětských let. Do znalostí této tradiční technologie je přirozenou cestou zasvěcovaly starší ženy z příbuzenstva, nejčastěji maminky, ale i tetičky nebo babičky, aby si dívky uměly vyšít krojové rukávce, límce nebo tzv. formy přes vrapy, aby mužům – svým tatíčkům, mládencům nebo později synům či vnukům dokázaly vyšít košile či

Eva Minksová s ukázkou jejího vyšíváního obojku k rukávcům.

šátečky do kalhot. V dnešní době se však této původně obvyklé ženské činnosti věnuje na Hornácku jen několik málo vyšivaček. Mezi nejlepší z nich patří Eva Minksová, která umělecké nadání a lásku k lidové kultuře rodného kraje zdědila po svých předcích. Umělecké sklony se v rodině výrobkyně projevily především u jejího strýce, akademického malíře Karla Supa nebo u tatínkovy sestřence, spisovatelky Alžběty Turečkové-Čambalové, či u její sestry Heleny Halířové, profesorky operního zpěvu. Hudební i vyšivačský talent zdědila Eva Minksová po mamince Kateřině roz. Supové, která kromě vyšívání i velmi ráda a dobře zpívala. Od maminky se naučila také značnému množství hornáckých písniček, které jako zpěvačka uplatňuje ve velickém ženském pěveckém sboru. Umělecké nadání zdědil rovněž syn vyšivačky, Miroslav Minks, jenž je profesí akademický sochař, a přitom i výborným muzikantem, zpěvákem a primášem hornácké hudební muziky. V jeho šlépějích pokračuje i jeho syn a vnuk výrobkyně, Jan Minks, výtvarně nadaný zpěvák, muzikant a primáš dětské muziky. Hudební a výtvarné vlohy projevuje i vnučka Anička, kterou babička postupně zasvěcuje i do tajů hornácké výšivky. Pevné rodinné i profesní zázemí vytvářela pro výrobkyni nenahraditelná osobnost, její nedávno zesnulý manžel, Miroslav Minks, který byl velmi dobrým zpěvákem, ale především vynikajícím a statečným člověkem, bývalým politickým vězněm.

Život oceněné výrobkyně nebyl příliš jednoduchý. Do osudů její rodiny zasáhly především politické okolnosti padesátých let 20. století. Dolehly nejen na jejího pozdějšího manžela, ale i na tatínka. Ten nechtěl vstoupit do tehdy zakládaného státního statku, byl proto na něho činěn stále větší nátlak. Nejtěžší okamžik nastal, když byl tatínek výrobkyně uvězněn a z jejich hospodářství násilím odveden veškerý dobytek, takže rodina zůstala zcela bez životních prostředků. V této situaci se ukázala neocenitelná pomoc některých sousedů, kteří ji podporovali poskytováním zemědělských produktů či potravin z vlastních zásob. Tento životní okamžik měl důsledky i v dospělém věku Evy Minksové, které se jako dceři politického vězně, dlouho nedařilo najít zaměstnání. Nějakou dobu sice pracovala jako švadlena v nedalekém Lipově v provozovně Moravské ústředny Brno, ale po sňatku s Miroslavem Minksem, kdy se jim postupně narodily čtyři děti, zůstala delší dobu doma a věnovala se rodině. V sedmdesátých letech pak na doporučení Zdenky Jelínkové, naší významné etnochoreoložky, začala pracovat pro ÚLUV. Působila zde jako vyšivačka až do doby odchodu na penzi. Vyšívát však nikdy nepřestala, a zabývá se touto činností dosud.

Základům vyšívání se výrobkyně učila od dětství u své maminky. Ve vzpomínkách se ráda vrací do tohoto idylického životního období, kdy se u nich doma v adventní době, scházely sousedky a místní tetičky ke společnému vyšívání a besedě. Jak pamětnice uvádí, bylo zvyklostí, aby do nového roku maminky dětem pořídily a vyšily novou oděvní součástku. S nezapomenutelnou atmosférou tradiční rodinné a vesnické pospolitosti těchto společných setkání, při nichž se při světle svíček nejen vyšívalo, ale i vyprávěly různé historky a zpívalo množství písniček, se pojí první vyšivačské zkušenosti.

V osmi letech zhotovila pod dohledem maminky svůj první vzorník, v němž se učila základní stehy, vzory i jejich kombinace. K jejímu prvnímu výrobku patřila hornácká krojová košile, kterou Eva Minksová ve dvanácti letech vyšila svému tatínkovi. Podařilo se jí to natolik, že u vyšívání mužských košil již zůstala, a časem je hotovila na zakázku i pro své okolí. V současnosti je jednou z posledních výrobkyň, které se hotovením a vyšíváním hornáckých krojových košil, tzv. *žínkovic* či *šňůrkovic*, zabývají. Kromě vyšívání obojků a puntů mužských košil křížkovým stehem se oceněná výrobkyně věnovala také tradičnímu hornáckému vyšívání na počítanou nit. Takto zdobila nejen krojové součástky, ale i ubrusy, prostírání, polštáře, plátěné tašky apod. Při práci pro ÚLUV uplatňovala techniku tradiční výšivky na základě návrhů výtvarníků v nových dezénech a výrobcích. Vyšívala však také tradičními vzory v tradičních barevných kombinacích na ubrusech, polštářích i jiných bytových doplňcích, ve své době žádaných.

Vyšívání na počítanou nit je archaickým typem výšivky, jenž byl v jiných oblastech překryt mladším typem dekorativnější a barevnější výšivky malované. Starší druh vyšívání na počítanou nit se zachoval pouze v oblasti moravských Kopanic a Hornácka, kde

Obojky rukávců vyšíványé Evou Minksovou.

Ukázka výšivek provedených oceněnou výrobkyní. Foto Olga Floriánová.

se rozvinul do výtvarně dokonalé podoby vzorů. Vyšívání na počítanou nit je založeno na geometrických motivech a vychází ze struktury plátna, na kterém se vyšívá. To bývalo dříve hrubě tkané – konopné, lněné. Tento typ výšivky se vyvinul z původně praktického

významu stehování – sešívání a spojování dílů, obšívání lemů. Postupem doby začaly stehy nabývat na zdobnosti, a výšivka se stávala stále více reprezentativní záležitostí. Uplatňovala se na rukávcích, zadních sukničích – *fěrtochách*, na šatkách, obřadních plachtách. Barevnost se vyvíjela od střízlivější k vícebarevným vzorům – černá, žlutá, bílá, modrá a červená. Vyšivací materiál představovaly a stále představují bavlněné nitě – bavlnky různých značek. Při vyšívání hornáčkou výšivkou se vzory nepředkreslují, ale výrobkyně si rozvrhne motiv výšivky z paměti, vzor přitom musí promyslet podle počtu nití. Geometrický ornament vzniká řazením jednotlivých motivů do pásových kompozic podle vlastní fantazie vyšivačky. Jednotlivé vzory se regionálně nazývají *na ružu, na půlruže, na sekáčky, na makové vršky, na krpadla, na rybí hubu* apod. Při technice vyšívání na počítanou nit se uplatňují jako její neodmyslitelná součást i další náročné způsoby výšivky – ažury a prolamování. Ty vznikají prostřížením několika osnovních nebo útkových nití, jejich vytažením ze struktury plátna a obšíváním zbylých nití. Nejnáročnějším způsobem těchto výšivkových technik je archaická výšivka na výřez, která se v hornácké výšivce často uplatňuje. Vyznačuje se vysokou pracností provedení a plasticitou konečného vzoru. K jednodušším typům vyšívání patří tzv. křížkové, kterým se vyšívají hornácké krojové košile. Základní křížkový steh je sice jednoduchý, ale drobná práce v husté struktuře jemného plátna a technicky náročným ornamentu vyžaduje od vyšivačky velkou trpělivost, zkušenost a zručnost. Vzor je rozpočítáván na sedm, devět a někdy, u parádnějších svatebních košilí, i jedenáct nití. Hlavními motivy u košil jsou vzory – *na ružu* nebo *na ptáčky*. Převažuje střízlivá černo-bílá barevnost ornamentu.

Práce Evy Minkové se vždy vyznačovaly a vyznačují vysokou kvalitou techniky provedení, a je proto přirozené, že během svého profesního života získala mnohá ocenění z výstav a soutěží u nás i v zahraničí, včetně obdržení titulu Mistryně lidové umělecké výroby. V zahraničí výrobkyně pravidelně prezentovala své vyšivačské umění například v nizozemském Naardenu, každoročně zajíždí na celoevropskou výstavu tradičních lidových výrobků s ukázkami tvorby do polského Prudniku apod. U nás vystavovala své výšivky v prodejně *Krásná jizba* v Brně, v muzeích v Hodoníně, Uherském Hradišti, Luhačovicích, ve Strážnici a přirozeně i ve Velké nad Veličkou. Pravidelně prezentovala své umění ve strážnickém Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy v rámci programů *Dny řemesel pro školy*, během vánočních pořadů *Radujme se, veselme se...* i v rámci *Mezinárodního folklorního festivalu*. Návštěvníky akcí dokáže zaujmout svým poutavým a poučeným výkladem jak o vyšívání, tak i o tradičním způsobu života na vesnici. Technologii výšivky na počítanou nit předvádí i ve IV. dílu 2. části videoprojektu *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR – Textilní techniky*. Hornácké vyšívání představila v České televizi Praha v oblíbeném dětském pořadu *Edův pohádkový balík*. Do tohoto pořadu Česká televize natočila o Evě Minkové a jejím rodinném zázemí i krátký samostatný medailon.

Eva Minková je krojovou znalkyní a sběratelkou místní tradiční výšivky a vyšíváných krojových součástí. Snaží se tak pro další generace zachovat staré, dnes již vzácné výšivky, které jsou jí zároveň inspirací pro vlastní tvorbu. Je u ní hluboce zakořeněný vztah k tradičním kulturním hodnotám rodného regionu a mravní kodex, vycházející z rodinného zázemí. Především pro dovednost precizního hotovení a výšivky hornáckých krojových košil je Eva Minková na Hornácku známá a vyhledávaná.

Literatura:

Kol. autorů: *Hornácko. Život a kultura lidu na moravsko-slovenském pomezí v oblasti Bílých Karpat*. Brno 1966.

Kol. autorek: *Kroje hornácké obce Velká nad Veličkou*. Velká nad Veličkou 2000.

V o n d r u š k o v á, A.: *Textilní techniky, 2. část*. Skripta ke stejnojmenné videokazetě. IV. díl videoprojektu *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice*. Strážnice 1998.

Informace:

Eva Minková, roč. 1940, Velká nad Veličkou.

VÝSTAVY SLOVÁCKÉHO MUZEA V ROCE 2008

HLAVNÍ BUDOVA:

Velký sál:

Uherské Hradiště – město královské do 14. 9. 2008
Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska 27. 11.–8. 3. 2009

Malý sál:

Uherské Hradiště – Takoví jsme byli do 27. 1. 2008
Himálaj, příběh Lhotse ve fotografiích Jiřího Rohela a Martina Minaříka 28. 2.–27. 4.
Zlaté mince evropského středověku 15. 5.–25. 5.
Antonín Hájek – práce se dřevem, cínem, intarzie 12. 6.–14. 9.
Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska 27. 11.– 8. 3. 2009

Přísálí:

Výsledky kurzu zdobení kraslic 17. 3.–27. 4.

Výstavy mimo prostory muzea:

Buchlovice:

Na počátku byla hlína – stálá expozice 1. 6.–5. 10.
Barevné Slovácko – výstava fotografií Pavla Bezděčky 30. 5.– 5. 10.

Brno:

Lidoví malíři rodu Hánů z Blatnice pod Svatým Antonínkem
– Až to sú maléri od Boha samého 24. 6.–6. 9.

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA:

Přízemní sál:

Krása neumírá, Zdeněk Hudeček, obrazy 14. 2.–13. 4.
Komunikace, 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků ZUŠ Zlínského kraje 15. 5.–6. 7.
Salamandr, výběr z tvorby Evy a Jana Švankmajerových, výstava k LFŠ 26. 7.–14. 9.
Vánoce v galerii aneb půjdem spolu do Betléma 6. 11.–18. 1. 2009

Velký sál:

Lucie a František Chrástkoví, fotografie 14. 2.–13. 4.
Komunikace, 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků ZUŠ Zlínského kraje 15. 5.–6. 7.
Salamandr, výběr z tvorby Evy a Jana Švankmajerových, výstava k LFŠ 26. 7.–14. 9.
Ludmila Kovářiková, Hledání monumentu, výběr z keramické tvorby 16. 10.–18. 1. 2009

Malý sál:

Proměny krajiny, Vladimír Zálešák, obrazy 14. 2.–13. 4.
Komunikace, 3. krajská přehlídka výtvarných projektů žáků ZUŠ Zlínského kraje 15. 5.–6. 7.
Dialog věků – náměstí Velké Moravy ve Starém Městě 1. 7.–13. 7.
Salamandr, výběr z tvorby Evy a Jana Švankmajerových, výstava k LFŠ 26. 7.–14. 9.
Česká bible v průběhu staletí 16. 10.–18. 1. 2009

VÝSTAVY SLOVÁCKÉHO MUZEA V ROCE 2009

HLAVNÍ BUDOVA:

Velký sál:

Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska	do 8. 3.
Veteš nebo poklad? František Kretz a Slovácké muzeum	14. 5.–20. 9.
Tajemství antiky	19. 11.–březen 2010

Malý sál:

Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska	do 8. 3.
Doteky Orientu	2. 4.–18. 5.
Bedřich Hrozný, život a dílo	28. 5.–6. 7.
Komiks, výstava k LFŠ	24. 7.–20. 9.
Tajemství antiky	19. 11.–březen 2010

Přísálí:

Výsledky kurzu výroby panenek z kukuřičného šustí	6. 4.–3. 5.
---	-------------

Výstavy mimo prostory muzea:

Buchlovice: Rok ve Vlčnově	29. 5.–4. 10.
Vlčnov: Stálá expozice pálení slivovice	17. 10.

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA:

Přízemní sál:

Vánoce v galerii aneb půjdem spolu do Betléma	do 18. 1.
Mikuláš Axmann, grafika	5. 3.–18. 5.
Vratislav Schilder, Život s loutkami	25. 6.–13. 9.
Zdeněk Burian, výběr z díla	15. 10.–3. 1. 2010

Velký sál:

Ludmila Kovářiková, Hledání monumentu, výběr z keramické tvorby	do 18. 1.
Svatopluk Slovenčík, malba, kresba, objekt	5. 3.–18. 5.
Petra Seidlová, obrazy, kresby	25. 6.–13. 9.
Výstava SUPŠ	15. 10.–3. 1. 2010

Malý sál:

Česká bible v průběhu staletí	do 18. 1.
Wrocławský bronz, Jacek Dworski, Mateusz Dworski a Michal Staszczak	5. 3.–18. 5.
Jiří Hudeček, obrazy, kresby	26. 6.–9. 8.
10. ročník mezinárodního medailérského sympozia	15. 10.–13. 9.
Výstava SUPŠ	15. 10.–3. 1. 2010

NABÍDKOVÝ LIST PUBLIKACÍ A CD SLOVÁCKÉHO MUZEA V UHERSKÉM HRADIŠTI

VLASTIVĚDA UHERSKOHRADIŠŤSKO

Vydal: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně ve spolupráci se Slováckým muzeem v roce 1992, jako druhé upravené vydání 63. svazku v souboru Vlastivědy moravské.

Rozsah: 855 s.

C e n a: 120 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ I.

Sestavila: L.Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r.1989

Rozsah: 176 s.

C e n a: 1 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ II.

Sestavila: L.Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1994

Rozsah: 169 s.

C e n a: 40 Kč

SOUPIS PRACÍ vydaných Slováckým muzeem v letech 1914–1984

Vydalo: Slovácké muzeum, r.1985

Rozsah: 70 s.

C e n a: 1 Kč

SLOVÁCKO 1991–1992, ročník XXXIII–XXXIV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1992

Rozsah: 206 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1993, ročník XXXV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1993

Rozsah: 270 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1995, ročník XXXVII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1996

Rozsah: 240 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1997, ročník XXXIX

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1998

Rozsah: 221 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1998, ročník XL

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 300 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1999, ročník XLI

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 334 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 2000, ročník XLII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 332 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 2001, ročník XLIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 292 s.

C e n a: 50 Kč

SLOVÁCKO 2002, ročník XLIV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 392 s.

C e n a: 70 Kč

SLOVÁCKO 2003, ročník XLV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: 331 s.

C e n a: 70 Kč

SLOVÁCKO 2004, ročník XLVI

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2005

Rozsah: 364 s., barev. obr.

C e n a: 100 Kč

SLOVÁCKO 2005, ročník XLVII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 380 stran

C e n a: 100 Kč

SLOVÁCKO 2006, ročník XLVII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2007

rozsah: 368 s.

C e n a: 100 Kč

SLOVÁCKO 2007, ročník XLVIII

Společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2008

rozsah: 404 s., černobílé obrázky

C e n a: 100 Kč

ISBN: 80-86185-62-0

Bezděčka, Pavel: FAUNA JIHOVÝCHODNÍ MORAVY

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1997

Rozsah: 117 s.

C e n a: 20 Kč

Marie Martykánová-Milada Frolcová: GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 107 s.

C e n a: 99 Kč

SLOVÁCKÉ MUZEUM

Sestavil a redakčně upravil: I. Frolec

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 152 s.

C e n a: 140 Kč

Luděk Galuška-Miroslav Vaškových: PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 143 s.

C e n a: 140 Kč

Štajnochr, Vítězslav: PANNA MARIA DIVOTVŮRKYNĚ

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 326 s., 298 obr.

C e n a: 350 Kč

Čoupková, Magdalena: NEJSTARŠÍ UHERSKOHRADIŠŤSKÁ MĚSTSKÁ KNIHA

Vydal: Státní okresní archiv a Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 159 s.

C e n a: 50 Kč

Frolcová, Milada: SLOVNÍK ŽÁKŮ A ABSOLVENTŮ ZLÍNSKÉ ŠKOLY UMĚNÍ A STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ ŠKOLY VE ZLÍNĚ A V UHERSKÉM HRADIŠTI

Vydalo: Slovácké muzeum a Krajská knihovna Františka Bartoše, r. 2003

Rozsah: 343 s.

C e n a: 160 Kč

Habartová, Romana: AJ TO SÚ MÁLĚŘI OD BOHA SAMÉHO

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2007

Rozsah:

C e n a : 300 Kč

OSUDY ZEMĚDĚLSKÉHO DRUŽSTEVNICTVÍ VE 20. STOLETÍ

Studie Slovákckého muzea č. 7/2002

Sestavila a redakčně upravila: Blanka Rašticová

Vydalo: Slovákcké muzeum, r. 2002

Rozsah: 295 s.

Neprodejné

ZELEŇ V LIDOVÝCH OBYČEJÍCH

Studie Slovákckého muzea č. 8/2003

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydal: Slovákcké muzeum, r. 2003

Rozsah: 231 s.

C e n a: 50 Kč

ZVYKY A OBYČEJE SOCIOPROFESNÍCH SKUPIN

Studie Slovákckého muzea č. 10/2005

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydalo: Slovákcké muzeum, r. 2006

Rozsah: 251 s.

C e n a: 70 Kč

OSOBNOSTI AGRÁRNÍ POLITIKY 19. A 20. STOLETÍ

Studie Slovákckého muzea č. 11/2006

Sestavila a redakčně upravila: Blanka Rašticová

Vydalo: Slovákcké muzeum, r. 2006

Rozsah: 275 s.

Neprodejné

DARY A OBDAROVÁNÍ

Studie Slovákckého muzea č. 12/2007

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydalo: Slovákcké muzeum, r. 2007

Rozsah: 247 s.

C e n a: 100 Kč

AGRÁRNÍ STRANY VE VLÁDNÍCH A SAMOSPRÁVNÍCH STRUKTURÁCH MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Studie Slovákckého muzea č.13/2008

Vydalo Slovákcké muzeum, r. 2008

Rozsah: 224 s.

Neprodejné

ISBN: 80-86185-72-9

Vaškových, Miroslav: PRŮVODCE PO VÝZNAMNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH LO- KALITÁCH Z OBDOBÍ VELKÉ MORAVY

Vydalo: Slovákcké muzeum a Zlínský kraj, r. 2002

Rozsah: 14 s.

C e n a: 15 Kč

Tarcalová, Ludmila: PRŮVODCE ZEMĚDĚLSKÝMI USEDLOSTMI č. p. 90 a 93

Vydalo: Slovákcké muzeum, r. 2003

Rozsah: 10 s.

C e n a: 15 Kč

Frolec, Ivo: **PRŮVODCE STÁLOU EXPOZICÍ VESNICKÉHO KOVÁŘSTVÍ**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 21 s.

C e n a : 15 Kč

Tarcalová, Ludmila: **PRŮVODCE EXPOZICÍ SLOVÁCKO**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 17 s.

C e n a: 15 Kč

Portl, Pavel: **PRŮVODCE LETECKÝM MUZEEM KUNOVICE**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

ISBN: 80-86185-56-7

Rozsah: 33 s.

C e n a: 15 Kč

Vaškových, Miroslav: **PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY STARÉ MĚSTO-NA VALÁCH/
NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA (pracovní sešit)**

edice Dětské tisky 1

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 3 volné listy

Cena: 10 Kč

Tarcalová, Ludmila: **NÁRODOPISNÁ EXPOZICE SLOVÁCKO (pracovní sešit)**

edice Dětské tisky 2

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 2 volné listy

C e n a: 7 Kč

Tarcalová, Ludmila: **KLOBÚČEK S PÉRKAMA, VĚNEČEK S PANTLAMA**

(úvazy, pokrývky a úpravy hlavy). Katalog ke stejnojmenné výstavě.

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: 28 s.

C e n a: 40 Kč

Habartová, Romana: **LIDOVÁ UMĚLECKÁ VÝROBA V ČESKÉ REPUBLICCE**
(katalog k výstavě)

Vydalo: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, r. 2005

Rozsah: 20 stran

C e n a: 40 Kč

Štajnochr, Vítězslav: **SVATÁ TROJICE**

Katalog ze sbírek Slováckého muzea v Uherském Hradišti

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2005

Rozsah: 100 stran

C e n a: 220 Kč

Tarcalová, Ludmila: **MAPA KROJŮ NA SLOVÁCKU**

Kresby: Petra Kalábová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 1 mapa

C e n a: 40 Kč

Kolektiv: **KERAMICKÁ VÝROBA VE ZLÍNSKÉM KRAJI**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: nestr. + mapa

C e n a: 80 Kč

Vaškových, Miroslav–Číhal, Robert: **CD – VELKÁ MORAVA**

Multimediální dvojjazyčné CD

C e n a: 220 Kč (1 licence)

1 000 Kč multilicence pro školy

Kol. autorů: **KRÁSA, KTERÁ HŘEJE**

Výběrový katalog gotických a renesančních kachlů Moravy a Slezska

Vydalo: Slovácké muzeum, 2008

Rozsah: 184 s.

C e n a: 340 Kč

ISBN: 978-80-86185-70-5

Ludmila Tarcalová: **HODY S PRÁVEM NA UHERSKOHRADIŠŤSKU**

Vydalo: Slovácké muzeum, 2008

Rozsah: 224 s.

C e n a: 260 Kč

ISBN 978-80-86185-69-9

**TECHNICKÉ POKYNY REDAKCE
PRO PUBLIKOVÁNÍ VE SBORNÍKU SLOVÁCKO**

- příspěvky je možné odevzdat v elektronické podobě (na disketě, CD nebo e-mailem)
- fotografickou přílohou originál fotografie nebo na disketě, CD
- písmo: TIMES NEW ROMAN
- název příspěvku: velikost 12 tučně
- jméno, příjmení a instituce: velikost 12 kurzíva
- anotace příspěvku: česky několika větami před článkem
- text : velikost 12
- odstavce: zarovnání vlevo, řádkování 1,5
- poznámky, seznam literatury a prameny: za článkem
- bibliografické údaje citujte: H a b a r t o v á, R.: *Oděv na Uherskohradištsku*. Kuno-vice 2001.
- autobiografický údaj za článkem: kurzívou titul, jméno a příjmení, datum narození, pracoviště a odborný zájem
- popis foto: popíska, místo, datace, autor foto či kresby – Hodový průvod, Staré Město 1999. Foto L. Tarcalová.